Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

ΗΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἐλληθῶς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ὡρισμένον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια δεκατρία. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΗΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος | Ἐν Ἀθήναις, 29 Ἰουνίου 1929 | Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 30

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὡστόσο, μέσα στὴ λύπη, δυὸ πράγματα μοῦφεραν τὸ χαμόγελο καὶ τὴν παρηγοριά. Πρῶτα, ἡ σκέψη, ὅτι θὰ μπῶ σὲ πλοῖο, κι' ὕστερα ἡ ἄδεια ποὺ μοῦδωσαν νὰ πάρω μαζί μου τὸν παπαγάλο μου. Κι' ὁ Ροβινσώνας δὲν εἶχε ἀφίσει κάποτε τὸ νησί του;

Ἔφτασε τέλος ἡ μέρα ποὺ θὰ φεύγαμε. Ὁ κ. Ἐσσὲτ εἶχε φύγει πρὶν ἀπὸ μᾶς τώρα καὶ μιὰ βδομάδα, μαζὶ μὲ τὰ πιὸ χοντρὰ ἔπιπλα. Φύγαμε λοιπὸν ἐγώ, ὁ Ζάκ, ἡ μητέρα μου κι' ἡ Ἄννού. Ὁ μεγάλος μου ἀδερφός. ὁ παπάς, δὲ θἄφευγε μαζί μας, ἀλλὰ μᾶς συνόδεψε ὡς τὸ σταθμὸ τοῦ λεωφορείου. Μᾶς συνόδεψε ἀκόμη κι' ὁ κηπουρός μας ὁ Κολόμπος, ποὺ ἔσπρωχνε μπροστὰ τὸ τεράστιο χειραμάξι μὲ τὰ πράγματά μας. Ἀπὸ πίσω ὁ παπάς, κι' ἡ κυρία Ἐσσὲτ στηριγμένη στὸ μπράτσο του.

Ὁ καϊμένος ὁ παπάς! Δὲν ἔμελλε πιὰ νὰ τὸν ξαναϊδοῦμε!

Ὕστερα ἐρχόταν ἡ κυρὰ-Ἄννου μὲ τὴν τεράστια μπλὲ ὀμπρέλλα, καὶ πλάϊ της ὁ Ζάκ, γεμάτος χαρά, ποὺ πήγαινε νὰ ἰδεῖ τὸ Λυόν. Καὶ πίσω-πίσω ἐρχόταν ὁ Δανιὴλ Ἐσσέτ, κρατώντας σοβαρὰ τὸ κλουβὶ μὲ τὸν παπαγάλο του καὶ γυρίζοντας κάθε τόσο κατὰ τὸ μέρος τοῦ ἐργοστάσιου.

Ὅσο ἀπομακρυνόταν τὸ καραβάνι, τὰ δέντρα τοῦ κήπου φαινόταν σὰ νὰ ψήλωναν ὅσο μποροῦσαν γιὰ νὰ τὸ βλέπουν ποὺ ἔφευγε... Τὰ πλατάνια κουνοῦσαν τὰ κλαριά τους κι' ἔλεγαν «Στὸ καλό!» Ὁ Δανιὴλ Ἐσσέτ, μὲ δάκρυα στὰ μάτια, ἔστελνε κρυφὰ-κρυφὰ φιλιὰ μὲ τὰ δάχτυλά του.

Ἄφισα τὸ νησί μου στὶς 30 Σεπτεμβρίου 18..

Β'.

Οἱ κατσαρίδες

Τί ζωηρὴ ἀνάμνηση μοῦ ἔχει ἀφίσει τὸ ταξίδι αὐτὸ πάνω στὸ Ροδανὸ ποταμό. Θαρρῶ πὼς ἦταν χτές! Ἀκόμα βλέπω μπροστά μου τὸ πλοῖο, τοὺς ἐπιβάτες του, τὸ πλήρωμά του, κι' ἀκούω τὶς μηχανές του καὶ τὶς σφυρίχτρες του.

Τὸ ταξίδι αὐτὸ βάστηξε τρεῖς μέρες. Τὶς τρεῖς αὐτὲς μέρες τὶς πέρασα ὅλες στὸ κατάστρωμα. Στὸ σαλόνι δὲν κατέβαινα, παρὰ μόνο γιὰ τὸ φαγητὸ καὶ γιὰ τὸν ὕπνο. Τὸν ἄλλο καιρὸ πήγαινα στὴν ἄκρη-ἄκρη τοῦ πλοίου, κοντὰ στὴν ἄγκυρα. Ἐκεῖ ἦταν μιὰ καμπάνα ποὺ τὴ χτυποῦσαν, ὅταν τὸ πλοῖο ἔπιανε σὲ κανένα λιμάνι. Καθόμουν πλάϊ σ' αὐτὴ τὴν καμπάνα, πάνω στὰ σχοινιά, ἔβαζα τὸ κλουβὶ τοῦ παπαγάλου μου ἀνάμεσα στὰ πόδια μου καὶ τὸ κοίταζα. Τὰ ὄνειρα τότε μοῦ γέμιζαν τὸ μυαλό. Κι' ὅταν τὸ πλοῖο περνοῦσε πλάϊ σὲ κανένα κατάφυτο νησάκι τοῦ ποταμοῦ, τότε ἔλεγα μέσα μου μὲ λαχτάρα: «Νὰ ἕνα ἐρημόνησο! Ἂς ἦταν δικό μου, νὰ παίζω ἐκεῖ τὸ Ροβινσώνα!»

Τὴν τρίτη μέρα, ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε ξαφνικὰ καὶ πυκνὴ ὀμίχλη κατέβηκε πάνω στὸν ποταμό. Ἀναψαν ἕνα μεγάλο φανάρι στὴν πρῶρα τοῦ πλοίου κι' ἐγὼ ἔβλεπα μὲ συγκίνηση τὰ σημάδια αὐτὰ τῆς κακοκαιρίας. Θὰ εἴχαμε ἄραγε κανένα ναυάγιο; Τὴ στιγμὴ ἐκείνη κάποιος εἶπε δίπλα μου:

— Νὰ τὸ Λυόν!

Κι' ἀμέσως χτύπησε ἡ μεγάλη καμπάνα. Εἴχαμε φτάσει στὸ Λυόν.

Μέσα στὴν ὀμίχλη, εἶδα θαμπὰ φῶτα νὰ λάμπουν στὴ μιὰ καὶ στὴν ἄλλη ὄχθη. Περάσαμε κάτω ἀπὸ μιὰ γέφυρα, ὕστερα κάτω ἀπὸ ἄλλη. Κάθε φορὰ τὸ πελώριο φουγάρο τοῦ πλοίου λύγιζε στὰ δυὸ καὶ μᾶς γέμιζε μαῦρο καπνό, ποὺ μᾶς ἔφερνε βήχα. Στὸ κατάστρωμα γινόταν σωστὸ πανδαιμόνιο. Κάθε ἐπιβάτης ζήτοῦσε τὶς ἀποσκευές του, οἱ ναῦτες ἔτρεχαν καὶ κυλοῦσαν μεγάλα βαρέλια πάνω στὸ κατάστρωμα — καὶ μέσα σ' ὅλ' αὐτὰ ἔπιασε καὶ βροχή...

Πῆγα κοντὰ στοὺς δικούς μου καὶ μαζευτήκαμε κι' οἱ τέσσερις κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα τῆς κυρὰ-Ἄννούς

Φαντάζομαι πὼς ἂν δὲν ἐρχόταν νὰ μᾶς πάρει ὁ κ. Ἐσσέτ, ποτὲ δὲ θὰ τὰ καταφέρναμε νὰ βγοῦμε ἀπὸ κεῖ μέσα. Ἀλλὰ ὁ μπαμπᾶς ἦρθε φωνάζοντας:

— Ποῦ εἶστε; Ποῦ εἶστε;

— Ἐδῶ! Ἐδῶ! φωνάξαμε κι' οἱ τέσσερις μὲ ἀπερίγραπτη χαρὰ κι' ἀνακούφιση...

Ὁ κ. Ἐσσὲτ μᾶς φίλησε ὅλους ἕναν-ἕναν, πῆρ' ἐμᾶς τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὰ χέρια, εἶπε στὶς γυναῖκες: «Ἐλάτε!» καὶ ξεκίνησε...

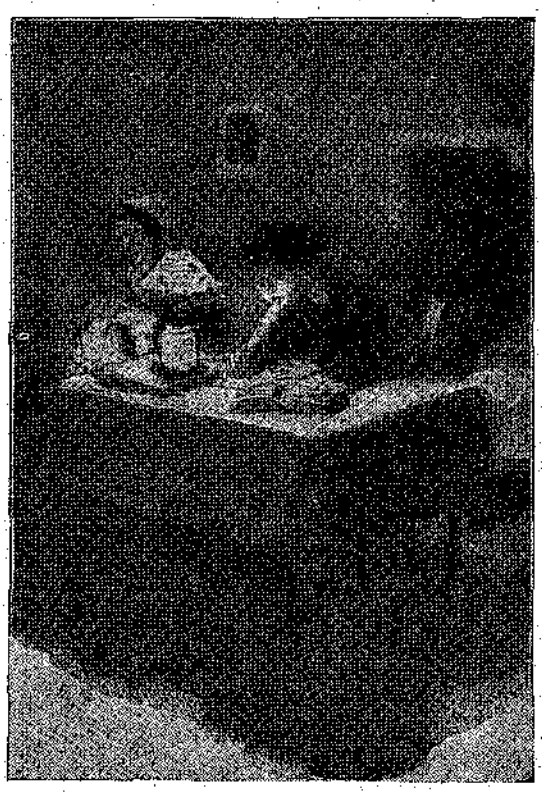

«Ἡ κυρία Ἐσσὲτ καθόταν στὸ πλάϊ τοῦ Πιτσιρίκου μὲ τὸ πλέξιμό της...»

Ἤξερε νὰ τὰ βγάζει πέρα ὁ μπαμπάς.

Βγαίναμε μὲ δυσκολία, γλιστρώντας στὸ βρεγμένο κατάστρωμα καὶ σκοντάφτοντας σὲ κάσσες καὶ σὲ σχοινιά. Ξαφνικά, ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ πλοίου μιὰ διαπεραστικὴ καὶ κλαψάρικη φωνὴ ἀκούστηκε νὰ στριγγλίζει:

— Ροβινσών! Ροβινσών!

—Ἄχ! φώναξα ἐγὼ καὶ προσπάθησα νὰ τραβήξω τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ πατέρα.

Ἐκεῖνος ὅμως νόμισε πὼς γλύστρησα καὶ μοῦ τὄσφιξε περισσότερο. Ἡ φωνὴ ἀκούστηκε πάλι, κωμικὴ μαζὶ καὶ τραγική:

— Ροβινσών! Καλέ μου Ροβινσών!

Ἐγὼ πολέμησα καὶ πάλι νὰ τραβήξω τὸ χέρι μου.

—Ὁ παραγάλος μου! φώναξα. Ὁ παπαγάλος μου!

— Μὰ μιλάει τώρα; ρώτησε περίεργα ὁ Ζάκ.

Ἂν μιλοῦσε, λέει! Ἀφοῦ τὸν ἄκουγε ὅλος ὁ κόσμος... Μέσα στὴ φασαρία, τὸν εἶχα ξεχάσει στὴν ἄκρη τοῦ πλοίου κοντὰ στὴν ἄγκυρα, κι' ἀπὸ κεῖ μὲ φώναζε ὁ καϊμένος μὲ ὅλα του τὰ δυνατά:

— Ροβινσών! Καλέ μου Ροβινσών!

Δυστυχῶς ἤμαστε μακρυὰ κι' ὁ πλοίαρχος φώναζε νὰ κάνουμε γρήγορα.

— Αὔριο ἐρχόμαστε καὶ τὸν πέρνουμε, εἶπε ὁ κ. Ἐσσέτ. Μέσα στὰ πλοῖα δὲν χάνεται τίποτα.

Καὶ μὲ τράβηξε καὶ φύγαμε. Δὲ βαριέστε! Τὴν ἄλλη μέρα, στείλαμε νὰ τὸν πάρουμε, μὰ δὲν τὸν βρήκαμε. Σκεφθῆτε τὴν ἀπελπισία μου. Οὔτε Παρασκευὰς πιά, οὔτε παπαγάλος, οὔτε Ροβινσών!

Ἀλλὰ καὶ πῶς νὰ παίξει κανεὶς τὸ νησὶ τοῦ Ροβινσώνα σ' ἕνα τέταρτο πάτωμα, σ' ἕνα ὑγρὸ κι' ἀκάθαρτο σπίτι τῆς ὁδοῦ Λαντερό;

Δὲ θὰ τὸ ξεχάσω ποτὲ τὸ φριχτὸ αὐτὸ σπίτι! Ἡ σκάλα γλυστροῦσε ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἡ αὐλὴ ἦταν σὰν πηγάδι. Καὶ τὸ πρῶτο βράδυ, ποὺ ἐγκατασταθήκαμε, ἡ κυρὰ-Ἄννου ἔβγαλε τὶς φωνὲς ἀπὸ τὴν κουζίνα.

— Κατσαρίδες! Κατσαρίδες!

Τρέξαμε ὅλοι καὶ τί νὰ ἰδοῦμε; Γεμάτη ἡ κουζίνα ἀπὸ τὰ σιχαμερὰ αὐτὰ ἔντομα! Στοὺς τοίχους, στὸ τζάκι, στὸ ἐρμάρι, παντοῦ. Τὶς πατοῦσε κανείς, δίχως νὰ τὸ θέλει. Κι' ἡ Ἄννου σκότωνε μὲ τὸ σωρό. Ἀλλὰ ὅσο σκότωνε, τόσο ἔρχονταν ἄλλες κι' ἄλλες. Ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν τρύπα τοῦ νεροχύτη, γιαὐτὸ τὸν βουλώσαμε. Τὸ ἄλλο βράδυ ὅμως ἤρθαν ἀπ' ἀλλοῦ, κι' ἐγὼ δὲν ξέρω ἀπὸ ποῦ. Πήραμε γάτα γιὰ νὰ τὶς κυνηγᾶ καὶ κάθε νύχτα γινόταν στὴν κουζίνα σωστὸ μακελλειό.

Ἔτσι σιχάθηκα ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τὸ Λυόν. Ἄλλαξαν οἱ ὧρες τοῦ φαγητοῦ μας, καὶ τὸ ψωμὶ ἀκόμα ποὺ τρώγαμε εἶχε ἄλλο σχῆμα κι' ἄλλη γεύση. Τί ἄνοστο καὶ τί κακοφτιαγμένο!

Τὶς Κυριακές, πηγαίναμε ὅλοι περίπατο στὶς ὄχθες τοῦ Ροδανοῦ. Οἱ περίπατοι αὐτοὶ δὲν ἦταν καθόλου χαρούμενοι. Ὁ κ. Ἐσσὲτ γκρίνιαζε, ὁ Ζάκ ἔκλαιγε, ἐγὼ πήγαινα πάντα πίσω ἀπ' ὅλους. Δὲν ξέρω γιατὶ ντρεπόμουν νὰ εἶμαι στὸ δρόμο, χωρὶς ἄλλο ἐπειδὴ εἴμαστε τώρα φτωχοί.

Σ' ἕνα μῆνα μέσα, ἡ κυρὰ-Ἄννου ἀρρώστησε. Τὸ ὑγρὸ κλῖμα τὴν ἔβλαψε κι' ἀναγκαστήκαμε νὰ τὴ στείλουμε πάλι στὰ μέρη της. Ἡ κακομοίρα δὲν ἤθελε νὰ φύγει. Μᾶς παρακαλοῦσε νὰ τὴν κρατήσουμε καὶ μᾶς ἔδινε τὸ λόγο της πὼς ἤτκν καλά, Ἀλλὰ ἔφυγε στὰ τελευταῖα καὶ γύρισε στὴν πατρίδα της, ὅπου, καθὼς μάθαμε, παντρεύθηκε.

Δὲν πήραμε ἄλλη ὑπηρέτρια στὸ πόδι της κι' αὐτὸ μοῦ φάνηκε ἡ χειρότερη συμφορά... Ἡ γυαίκα τοῦ θυρωροῦ ἀνέβαινε κι' ἔκανε τὶς χοντρὲς δουλειές. Κι' ἡ μαννούλα μου μαγείρευε καὶ χαλοῦσε τ' ἄσπρα της χέρια, ποὺ τόσο μ' ἄρεσε νὰ τὰ φιλῶ. Τὰ θελήματα τὰ ἔκανε ὁ Ζάκ. Τοὔδιναν ἕνα καλάθι καὶ τοὔλεγαν: «Θὰ ψωνίσεις αὐτὸ κι' αὐτό». Κι' ἐκεῖνος τὰ ψώνιζε ὅλα μιὰ χαρά, κλαίγοντας ἐννοεῖται ἀδιάκοπα.

Ὁ καϊμένος ὁ Ζάκ, τί δυστυχισμένος ποὺ ἦταν κι' αὐτός, μαζὶ μὲ ὅλους! Ὁ κ. Ἐσσὲτ εἶχε βαρεθεῖ πιὰ νὰ τὸν βλέπει ὁλοένα κλαμμένον καὶ δὲν τὸν χώνευε. Ὅλη μέρα ἄλλο δὲν ἄκουγες, παρὰ τὸ μπαμπά ν' ἀποπέρνει τὸ Ζάκ:

— Ζάκ, εἶσαι βώδι! Ζάκ, εἶσαι γαϊδοῦρι!

Κι' ὁ καϊμένος ὁ Ζάκ, ὅταν ἦταν μπροστὰ ὁ πατέρας, τἄχανε ὁλότελα καὶ τότε ἦταν ποὺ τἄκανε θάλασσα. Ἀκοῦστε τὴ σκηνὴ τῆς στάμνας.

Ἕνα βράδυ, πρὶν καθήσουμε νὰ φάμε, εἴδαμε πὼς δὲν ὑπῆρχε στάλα νερὸ στὸ σπίτι.

— Νὰ πάω νὰ φέρω; εἶπε ὁ Ζάκ, τὸ χρυσὸ αὐτὸ παιδί.

Καὶ σηκώθηκε κιόλας νὰ πάρει τὴ μεγάλη πήλινη στάμνα.

Ὁ κ. Ἐσσὲτ σήκωσε τοὺς ὤμους.

—Ἂν πάει ὁ Ζάκ, εἶπε, ἡ στάμνα θὰ σπάσει. Εἶναι σίγουρο!

— Τ' ἀκοῦς, Ζάκ; λέει ἡ γλυκειὰ φωνὴ τῆς μητέρας. Πρόσεχε νὰ μὴν τὴ σπάσεις καὶ κάνε γρήγορα.

- Δὲ βαριέσαι! εἶπε τότε ὁ κ Ἐσσέτ. Ὅσα κι' ἂν τοῦ πεῖς, θὰ τὸ ἰδεῖς ποὺ θὰ τὴ σπάσει.

Ἐδῶ ἡ φωνὴ τοῦ Ζάκ, ποὺ διαμαρτύρεται παραπονεμένη:

— Μὰ γιατὶ θέλετε καλὰ καὶ σώνει νὰ τὴ σπάσω;

— Δὲ θέλω νὰ τὴ σπάσεις. Λέω πὼς θὰ τὴ σπάσεις! τοῦ ἀπαντᾶ ὁ μπαμπὰς σὲ τόνο, ποὺ δὲν ἐπιδέχεται ἀντίρρηση.

Ὁ Ζάκ δὲν ἀπαντᾶ. Παίρνει τὴ στάμνα καὶ βγαίνει ἀπότομα, σὰ νὰ θέλει νὰ πεῖ:

— Θὰ τὸ ἰδῆτε λοιπὸν ποὺ δὲ θὰ τὴ σπάσω!

Περνοῦν πέντε λεπτά, περνοῦν δέκα. Ὁ Ζάκ δὲν φαίνεται κι' ἡ κυρία Ἐσσὲτ ἀρχίζει ν' ἀνησυχεῖ:

— Θεέ μου, μὴν τοῦτυχε τίποτα:

Σὰν τί νὰ τοῦτυχε; ἀπαντᾶ πάλι ὁ κ. Ἐσσέτ. Ἁπλούστατα ἔσπασε τὴ στάμνα καὶ φοβᾶται νὰ γυρίσει.

Σηκώνεται ὡστόσο, — γιατὶ εἶναι κατὰ βάθος ὁ πιὸ καλὸς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου—κι' ἀνοίγει τὴν πόρτα, νὰ ἰδεῖ τί ἀπόγινε ὁ Ζάκ. Νά τος ὁ Ζάκ, ὄρθιος πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα, ἀμίλητος, ἀποσβολωμένος, μὲ τὰ χέρια ἀδειανά. Καθὼς εἶδε τὸν κ. Ἐσσέτ, χλωμιάζει καὶ ψιθυρίζει:

— Τὴν ἔσπασα...

Τὴν εἶχε σπάσει ὁ καϊμένος.

Στὴν ἱστορία τοῦ σπιτιοῦ μας τὴ σκηνὴ αὐτὴ τὴ λέμε «σκηνὴ τῆς στάμνας».

Δυὸ μῆνες σχεδὸν ὕστερα ἀπὸ τὸν ἐρχομό μας στὸ Λυόν, οἱ γονεῖς μας σκέφθηκαν καὶ γιὰ τὰ μαθήματά μας. Ὁ πατέρας θὰ ἤθελε νὰ μᾶς βάλει στὸ κολλέγιο, ἀλλὰ ἦταν ἀκριβά.

— Δὲν τοὺς στέλνουμε στὸ ἱεροδιδασκαλεῖο; εἶπε ἡ μητέρα. Τὰ παιδιὰ μαθαίνουν ἐκεῖ καλὰ πράγματα.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ ἄρεσε στὸν πατέρα μου καὶ μᾶς ἔστειλε στὸ ἱεροδιδασκαλεῖο τοῦ Σαὶν-Νιζιέ, τῆς κοντινῆς μας ἐκκλησιᾶς.

Θὰ σᾶς πῶ τί ἦταν αὐτὸ τὸ ἱεροδιδασκαλεῖο. Οὔτε πολλὰ λατινικά, οὔτε πολλὰ ἑλληνικά. Ἐκεῖ μαθαίναμε νὰ βοηθᾶμε τοὺς παπάδες στὴ λειτουργία, νὰ θυμιατίζουμε μὲ ρυθμό, νὰ γονατίζουμε, νὰ κρατᾶμε τὶς λαμπάδες. Μᾶς ἐδίδασκαν καὶ Ἱερὰ Ἱστορία, ἀλλὰ τὶς περισσότερες ὧρες μαθαίναμε τὶς διάφορες ἱεροτελεστίες, κι' αὐτὸ ἦταν ἀρκετὰ διασκεδαστικό.

Πότε πηγαίναμε σὲ κηδεῖες, πότε σὲ βαφτίσια, πότε σὲ γάμους καὶ πότε, μὲ τὴν ἁγία Μετάληψη, σὲ ἀρρώστους... Κι' ὅταν περνούσαμε στοὺς δρόμους κι' ὁ κόσμος στεκόταν κι' ἔβγαζε τὰ καπέλλα του, τί καμάρι νὰ βαδίζουμε ἐμεῖς μπροστὰ-μπροστά! Δυὸ παιδιὰ προπορεύουνταν, κρατώντας μεγάλα χρυσὰ φανάρια. Ὅταν περνούσαμε ἀπὸ φρουρές, φώναζαν «στὰ ὅπλα!» κι' οἱ στρατιῶτες ἔμπαιναν στὴ γραμμὴ κι' οἱ σάλπιγγες σάλπιζαν προσοχή. Κι' ἐμεῖς περνούσαμε μὲ καμάρι.

Ὅλοι μας εἴχαμε τὶς κατάλληλες ἐνδυμασίες: μαῦρο ράσο μὲ μακρυὰ οὐρά, ἄσπρο ράσο, καμιζόλα δαντελλένια, σκοῦφο βελουδένιο, ἄσπρες τραχηλιές, μεταξωτὲς κάλτσες, κι' ὅ,τι ἄλλο χρειαζόταν. Ὅλ' αὐτὰ μᾶς πήγαιναν ὡραῖα κι' ἡ μαμμὰ μᾶς καμάρωνε κι' αὐτή.

Δυστυχῶς, ἐγὼ ἤμουν πολύ, παραπολὺ μικροκαμωμένος κι' αὐτὸ ἦταν ἡ ἀπελπισία μου. Μιὰ φορά, τὸ χοντρὸ εὐαγγέλιο ποὺ κρατοῦσα, μ' ἔγειρε μὲ τὸ βάρος του κι' ἔπεσα φαρδὺς-πλατὺς στὰ σκαλιὰ τοῦ ἱεροῦ. Φαντασθῆτε τί σκάνδαλο μέσα στὴν ἐκκλησιά.

Ἂν ἐξαιρέσουμε τὰ μικρὰ παράπονα ποὺ εἶχα μὲ τὸ ἀνάστημά μου, κατὰ τἄλλα ἤμουν πολὺ εὐχαριστημένος μὲ τὴν τύχη μου. Ἀλλὰ ἡ ζωὴ τοῦ ἱεροδιδασκαλείου δὲ βάστηξε πολὺν καιρό. Ἕνας οἰκογενειακός μας φίλος, καθηγητὴς σ' ἕνα πανεπιστήμιο τῆς Μεσημβρινῆς Γαλλίας, ἔγραφε μιὰ μέρα τοῦ πατέρα μου, ὅτι μποροῦσε νὰ τοῦ ἐγκρίνει μιὰ ὑποτροφία γιὰ ἕνα ἀπὸ τὰ παιδιά του στὸ Κολλέγιο τοῦ Λυόν.

— Νὰ βάλουμε τὶ Δανιήλ, εἶπε ὁ κ. Ἐσσέτ.

— Κι' ὁ Ζάκ; ρώτησε ἡ μαμμά.

— Ὁ Ζὰκ θὰ μείνει μαζί μου. Βλέπω πὼς ἔχει κλίση στὸ ἐμπόριο καὶ θὰ φροντίσω ἐγὼ νὰ τοῦ τὴν καλλιεργήσω.

Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν καταλαβαίνω ἀκόμη πῶς ὁ κ. Ἐσσὲτ σχημάτισε τὴν ἀντίληψη ὅτι ὁ Ζὰκ εἶχε κλίση στὸ ἐμπόριο. Ἡ μόνη κλίση ποὺ εἶχε τότε ὁ καϊμένος ἦταν τὰ κλάμματα... Ἀλλὰ βλέπετε δὲν τὸν ρώτησαν, οὔτε αὐτόν, οὔτε καὶ μένα.

Εὐθὺς μόλις μπῆκα στὸ κολλέγιο, (ὅπως λένε αὐτὰ τὰ σχολεῖα στὴ Γαλλία) εἶδα μ' ἔκπληξή μου, ὅτι μόνο ἐγὼ φοροῦσα μπλούζα, μιὰ μπλούζα μὲ καρρεδάκια ποὺ τὴν εἶχα ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἔπαιζα στὸ ἐργοστάσιο. Στὸ Λυὸν ὅμως τὰ εὔπορα παιδιὰ δὲ συνήθιζαν τὶς μπλούζες. Καὶ καθὼς μὲ εἶδαν νὰ μπαίνω στὴν τάξη, ἔβαλαν ὅλοι τὰ γέλια.

— Γιὰ κοίταξε! Μπλούζα φορεῖ αὐτός!

Θαρρῶ πὼς κι' ὁ ἴδιος ὁ καθηγητὴς χάλασε τὰ μοῦτρα του κι' ἀπὸ τότε μὲ πῆρε ἀπὸ κακὸ καὶ μοῦ μιλοῦσε μὲ περιφρόνηση. Ποτὲ δὲ μὲ φώναζε μὲ τ' ὀνομά μου, ἀλλὰ ἔλεγε πάντα: «Ἔ, σὺ μικρέ!» ἢ «Ἔ, σὺ πιτσιρίκο!»

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΚΟΥΡΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΥΛΑΚΙ

«—Δὲ μοῦ λές, κοῦρ-κούρκο,
Τί ζητεῖς στὸ βούρκο;
Χοῖρός σὺ δὲν εἶσαι,
Χοῖρος βρωμερός,
Σὰν τοὺς κούρκους ζῆσε
Πάντα καθαρός...»
«—Ὄμορφο πουλάκι,
Πρὶν μὲ βρίσεις χοῖρο,
Γύρε ἐδῶ τριγύρω·
Δὲ θωρεῖς λιγάκι;
Βοῦρκοι, λασπονέρια
Μὲ περιγυρίζουν,
Λασπωμένα χέρια
Μὲ συχνοταγίζουν,
Χοῖροι ἐδῶ γρυλλίζουν!»

Σπέτσες, 1929 ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΚΘ'.

— Πρέπει νὰ κάμωμε μιὰ Ἐπιτροπή, εἶπε ὁ Τοτὸς τὴν ἄλλη μέρα στὸ Γεῶργο, καὶ νὰ παρουσιασθοῦμε ἐπισήμως στὸν κ. δήμαρχο, νὰ τοῦ δώσουμε ὅσα μαζέψαμε ἀπὸ τὶς παραστάσεις μας γιὰ τὸ σχολειό.

— Πφ! ἔκαμε μὲ περιφρόνηση ὁ Γεῶργος· δυὸ κι' ὀγδόντα θὰ τοῦ δώσουμε, καὶ θὲς κιόλα νὰ πᾶμε ἐπισήμως; Ντροπή!

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀποκρίθηκε ὁ Τοτός. Ἔχουμε πενήντα σωστές. Δηλαδή, δυὸ κι' ὀγδόντα ποὺ μαζέψαμε τὴν περασμένη Κυριακή, τριάντα ποὺ μοῦδωσε χτὲς ὁ πατέρας μου, δέκα ποὺ μοῦδωσε σήμερα ὁ ἀδερφός μου, καὶ ἐφτὰ καὶ εἴκοσι ποὺ βάζω τώρα ἐγώ. Πόσες γίνονται;

Ὁ Γεῶργος ἔκαμε τὴν πρόσθεση καὶ βρῆκε πενήντα.

— Τότε διαφέρει, εἶπε. Πενήντα δραχμὲς εἶναι σπουδαία συνεισφορά. Μποροῦμε νὰ πᾶμε. Μά... ἀπὸ ποιοὺς θὰ κάνουμε τὴν Ἐπιτροπή;

— Νά, ἀπὸ μᾶς τοὺς δυό, εἶπε ὁ Τοτός. Παίρνουμε, ἂν θέλῃς καὶ τὸ Χρόνη. Τρεῖς εἶναι ὑπεραρκετοί!

Ὁ Γεῶργος συμφώνησε, βρῆκαν καὶ τὸ Χρόνη, ποὺ ἦταν ἀκόμα κρυμμένος, κι' οἱ τρεῖς μαζὶ πῆγαν στὸ δημαρχεῖο τοῦ χωριοῦ.

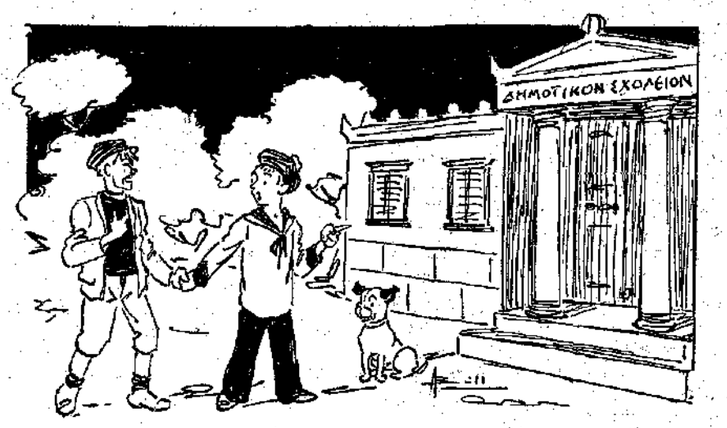

Ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος—γιατὶ αὐτὸν ἔλεγαν «κύριο δήμαρχο», — δέχτηκε μὲ μεγάλη προθυμία αὐτὴ τὴν «Ἐπιτροπή», κι' ὁ Τοτὸς ἔλαβε τὸ λόγο.

— Ξέρετε, κύριε δήμαρχε, ρώτησε, πὼς κάναμε ἕνα... Θηριοτροφεῖο καὶ δώσαμε μερικὲς παραστάσεις;

— Πῶς δὲν τὸ ξέρω; ἡ παράσταση μάλιστα τῆς περασμένης Κυριακῆς ἔκαμε τόσο **κρότο**!..

— Ξέρετε, ὅμως καὶ γιὰ ποιὸ ἱερὸ σκοπὸ δώσαμε αὐτὲς τὶς παραστάσεις;

—Ἱερὸ σκοπό;.. Ὄχι, αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω... Τὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν δὲν ἔχουν συνήθως ἱεροὺς σκοπούς...

— Τὸ δικό μας εἶχε. Θελήσαμε νὰ μαζέψουμε μ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι λεπτὰ γιὰ τὸ σχολεῖο ποὺ κτίζετε. Καὶ ὁρίστε! σᾶς φέραμε τὶς πενήντα δραχμὲς ποὺ μαζέψαμε.

— Τί μοῦ λέτε! ἔκαμε ὁ κ. πρόεδρος ἐκστατικός. Εἴχατε τέτοιο σκοπό; Καὶ μαζέψατε τόσα λεπτά;.. Μπράβο, παιδιά μου!.. Μά, κρατήσατε τουλάχιστο τὰ ἔξοδά σας;

—Ὤ, δὲν εἴχαμε ἔξοδα! φώναξε ὁ Τοτός. Τὰ «ὑλικὰ» τὰ βρήκαμε στὸ χτῆμα ποὺ καθόμαστε. Τὰ «θεριὰ» ἐπίσης,—γιατί, μεταξύ μας, κύριε δήμαρχε, παρουσιάσαμε ὡς θεριὰ τὰ ζῶα τοῦ χτήματος λιγάκι μασκαρεμένα. Οἱ θηριοδαμαστές, ποὺ εἶναι οἱ τρεῖς ἐδῶ ὑποφαινόμενοι, ἐργαστήκανε χάρισμα, γιὰ τὴν ἰδέα. Λοιπὸν τί ἔξοδα νὰ κρατήσουμε; Δυὸ δεκάρες ποὺ μᾶς κόστισαν τἀναψυκτικά;..

Ὁ κ. πρόεδρος ἐπαίνεσε πολὺ τὰ παιδιά, πῆρε τὰ λεπτὰ ὅλα, καὶ τὴν ἄλλη Κυριακή, στὴν ἐφημερίδα τῆς πρωτεύουσας, ὅπου δημοσιεύονταν ταχτικὰ οἱ ἔρανοι γιὰ τὸ νέο σχολεῖο, καθένας διάβαζε καὶ τἀκόλουθα:

Ἀπὸ τὸ «Θηριοτροφεῖον Τοτοῦ καὶ Συντροφίας» (ἀκαθάριστη γενικὴ εἴσπραξη) δρ. 50.

Στὴν ἀρχὴ ποὺ τὸ εἶδε, ὁ Τοτὸς ἔγινε ἔξω-φρενῶν.

— Γιατί ***ἀκαθάριστη;*** φώναζε. Μὲ συγχωρεῖ ὁ κ. δήμαρχος! Ἡ εἴσπραξή μας ἦταν καθαρότατη καὶ τιμιότατη. Καὶ τὴ δώσαμε ὁλάκερη!

Τότε τοῦ ἐξήγησαν πὼς αὐτὸ ἴσα-ἴσα ἐννοοῦσε τὸ «ἀκαθάριστη». Δηλαδὴ ὅτι ἔδωσαν ὁλάκερη τὴν εἴσπραξη κι' ὄχι τὸ «καθαρὸ κέρδος» ὅπως λένε. Κι' ὁ Τοτὸς ἡσύχασε καὶ καμάρωνε γιὰ τὴ μεγάλη του δωρεά...

Τὸν ἄλλο χρόνο, ποὺ ξαναπῆγε στὸ χωριό, τὸ σχολεῖο ἦταν χτισμένο. Ὄχι βέβαια μὲ τὶς πενήντα δραχμὲς τοῦ «Θηριοτροφίου». Ὁ Τοτὸς ὅμως τὸ εἶχε πάρει ἀπάνω του. Καὶ μιὰ ἡμέρα, καθὼς περνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο μὲ τὸ Γεῶργο, τοῦ εἶπε:

— Τὸ βλέπεις αὐτό; ἐμεῖς τὸ κάναμε!

—Ἐμεῖς! συμφώνησε κι' ὁ Γεῶργος. Ἐμεῖς οἱ δυό, ὁ Χρονάκης καί... ὁ Ἀρταξέρξης!..

ΤΕΛΟΣ **Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ**

ΠΟΝΕΜΕΝΕΣ ΨΥΧΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος—

— Γιῶργο!.. φώναξε.

— Νῖκο!..ἀκούστηκε γι' ἀπάντηση.

Οἱ σκιὲς πλησίασαν. Τόση ἦταν ἡ συγκίνησή τους πάντάμωσαν, ποὺ ἀγκαλιάστηκαν κι' οἱ δυὸ σὰν ἀδέρφια κι' ἄρχισαν νὰ κλαῖνε. Ἔκλαιγαν ἀπὸ χαρά.

Ὁ Νῖκος νόμιζε πὼς ὁ φίλος του κάτι θἄχε πάθει. Ποιὸς ξέρει τί σκεφτόταν. Κι' ὁ Γιῶργος πάλι ποὺ ἀρμένιζε στὸ φοβερὸ ἐκεῖνο σκοτάδι, ἔνοιωθε τὶς δυνάμεις του νὰ τὸν ἐγκαταλείπουν. Τώρα ὅμως ποὺ ἔβρισκε ὅ,τι ζήταγε, τώρα ποὺ ἀντάμωνε τὸ φίλο του, φίλο ποὺ θὰ κινδύνευε καὶ τὴ ζωή του ἀκόμα γιὰ νὰ τὸν σώση, μποροῦσε νὰ μὴ συγκινηθῆ, νὰ μὴν κλάψη;

— Ποῦ πάει αὐτὸς ὁ γέρος; ρώτησε ὁ Νῖκος δείχνοντας τὴ δεύτερη σκιά.

— Ὁ μπάρμπα-Θανάσης εἶναι, ἀποκρίθηκε ὁ Γιῶργος, καὶ τοῦ διηγήθηκε ὅλα ὅσα τὸν ἔκαναν νἀργοπορήση.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης, ἕνα ἐρείπιο ἀνθρώπου, ἦταν τυφλός. Ὀγδοντάρης τώρα, ἔπαιρνε σιγὰ-σιγὰ ψηλαφώντας τὸ δρόμο καὶ κατέβαινε στὸ χωριό. Δὲν εἶχε κανένα νὰ τὸν προστατεύση. Ὁ θάνατος θέρισε ὅλους τοὺς δικούς του καὶ μόνο αὐτὸν ἄφισε νὰ παραδέρνη νύχτα-μέρα μὲ τὴ φτώχεια. Καμμιὰ φορὰ μάζευε ἀρκετὲς δεκάρες καὶ μποροῦσε νὰ χορτάση· μὰ τὶς περισσότερες φορὲς κοιμόταν χωρὶς νὰ βάλη τίποτα στὸ στόμα του. Εἶχε πιὰ καταντήσει σωστὸ σκέλεθρο ἀπὸ τὴν πεῖνα.

* * *

Ὁ Γιῶργος ἀφοῦ ἔδωσε τὸ φορτίο του, γυρνοῦσε σιγὰ-σιγὰ στὸ σπιτάκι του. Κείνη τὴ στιγμὴ ὁ ἥλιος βασίλευε καὶ τὰ σύννεφα ἄρχισαν νὰ σκεπάζουν βαριὰ τὸν οὐρανό. Μὲ μιᾶς ἔπιασε ἡ βροχὴ κι' ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ τρέχη, ὅταν ἄξαφνα ἄκουσε μιὰ φωνὴ ἱκετευτική, μιὰ φωνὴ ποὺ ἔβγαινε λὲς ἀπ' τὰ βάθη τῆς γῆς.

—Δὲ βρίσκεται κανεὶς χριστιανός;.. βοήθεια!..

Κοίταξε πέρα-δῶθε καὶ διέκρινε στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου μιὰ σκιά. Πλησίασε ἄφοβα, ἀναγνώρισε τὸ μπάρμπα-Θανάση. Πεινασμένος, ἔρημος, ἀποδιωχμένος ἀπὸ τὴ Μοῖρα, γύριζε στὸ καλύβι του. Καὶ τἀνεμόβροχο τὸν παρέσερνε δῶ κι' ἐκεῖ, ὅπως ἕνα σκισμένο κουρελιάρικο φύλλο, ποὺ σέρνεται ἀφημένο στὴ διάθεση τῶν ἀνέμων, γιὰ νὰ στιβαχθῆ σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς γῆς, ὅπου θὰ σαπίση. Κατέβηκε ἀπὸ τὸ γαϊδουράκι του ἀμέσως, πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν τυφλὸ ψωμοζήτη καί, τραβώντας ἀπὸ πίσω τὸ ζῶο, κίνησαν σιγὰ-σιγά. Ἡ βροχὴ πλήθυνε κι' ἀναγκάστηκαν νὰ καταφύγουν στὴ ρίζα ἑνὸς μεγάλου δέντρου· κι' ὕστερα κίνησαν πάλι μὲ τὸ ἴδιο ἀργὸ βῆμα ὁπόταν συνάντησαν τὸ Νῖκο.

Αὐτὰ τοῦ διηγήθηκε σὲ δυὸ λεφτὰ ὁ Γιῶργος, κι' ἐκεῖνος τοὔσφιξε θερμὰ τὸ χέρι προστάζοντας: «Ἔμπρός, πᾶμε.»

Πῆραν κι' οἱ δυὸ ἀπ' ἕνα χέρι τὸν τυφλό, ἔστριψαν ἀπδνα στενὸ μονοπάτι καὶ σὲ λίγο ἔφτασαν στὴν κατοικία του. Ὁ τυφλὸς δὲν ἤξερε πῶς νὰ τοὺς εὐχαριστήση. Τὰ δυὸ εὐγενικὰ παιδιὰ τοποθέτησαν τὸ γέρο, τοῦ ἔβαλαν κάμποσα λεφτουδάκια στὸ χέρι, ἀκόμα καὶ λίγο ψωμί, κι' ἔφυγαν τρέχοντας πρὸς τὰ περιβόλια.

Ἦταν κι' οἱ δυὸ χαρούμενοι.

* * *

Ἡ κυρὰ-Φωτεινὴ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποὺ ἔφυγε ὁ Νῖκος, περίμενε ἀκουμπισμένη στὸ παράθυρο καὶ συλλογιζόταν. Τὰ λεπτὰ τῆς φαίνονταν χρόνια ὁλόκληρα. Ἄρχισε πάλι νὰ τὴν πιάνη ἡ ἀνησυχία, ὅταν ἄκουσε μιὰ γυναίκεια φωνὴ νὰ φωνάζη:

— Κυρὰ-Φωτεινή!.. Ἔ, κυρὰ-Φωτεινή!..

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγῆκε ἔξω. Μιὰ σκιὰ μ' ἕνα φανάρι ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος της.

— Ποιὸς φωνάζει; ρώτησε ἡ φτωχὴ χήρα.

Ἡ σκιὰ πλησίασε. Ἦταν ἡ κυρὰ-Ρήνη, ἡ μητέρα τοῦ Νίκου. Ἄργησε κι' αὐτὸς νὰ γυρίση καὶ νόμισε πὼς θὰ κάθησε στὸ σπίτι τῆς χήρας ὥς που νὰ περάση ἡ βροχή, κι' ἦρθε μὲ τὸ φανάρι νὰ τὸν πάρη. Καλησπέρισε τὴν κυρὰ-Φωτεινὴ καὶ τὴ ρώτησε γιὰ τὸ παιδί της καὶ κείνη τῆς τὰ ἐξήγησε ὅλα. Εἶπε πὼς πῆγε νὰ βρῆ τὸ Γιῶργο καὶ πὼς σὲ λίγο θὰ γύριζε, τὴ συγχάρηκε ποὺ εἶχε ἕνα τέτοιο γενναῖο παιδί, καὶ τὴν πῆρε πάνω νὰ ψήσουν καφέ.

Ὥςπου νὰ καλοκουβεντιάσουν, ἄκουσαν τραγούδια μακρινὰ καὶ ποδοβολητό. Βγῆκαν ἔξω γιὰ νὰ δοῦν. Ἦταν ὁ Νῖκος κι' ὁ Γιῶργος.

Ὅλοι, καὶ τὰ παιδιὰ ἀκόμα, κατέβηκαν στὴν αὐλὴ καὶ περίμεναν ἀνυπόμονα νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς δυὸ ἀγαπημένους φίλους, ποὺ ὁ πόνος εἶχε ἑνώσει τὶς ἀθῶες παιδικὲς καρδιές τους σὲ μιὰ μεγάλη κι' εὐγενικιά...

Ἡ ὑποδοχὴ αὐτὴ ἦταν τόσο συγκινητικὴ ποὺ καταντᾶ ἀπερίγραπτη. Καθεμιὰ μητέρα ἀγκάλιασε τὸ παιδί της κι' ἔμειναν ἔτσι σιωπηλὲς χύνοντας μονάχα θερμὰ δάκρυα.

Διηγήθηκαν κατόπι τὴν καλοσύνη ποὺ ἔκαναν στὸ γέρο τυφλὸ καὶ καθένας πῆγε στὰ σπιτάκι του.

Οἱ δυὸ μητέρες ἦταν εὐτυχισμένες ποὺ εἶχαν στὴν ἀγκαλιὰ τους παιδιὰ γενναιόψυχα, παιδιὰ ποὺ ἤξεραν νὰ συμπονοῦν τὰ ξένα πάθη, τὶς ὑπάρξεις αὐτὲς ποὺ ὑποφέρουν, τὶς πονεμένες ψυχές.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ

ΧΙΑΙΑ ΜΥΡΙΑ

Η ΓΕΡΑΚΙ Η ΠΟΥΛΙ

Στὴ Ναυτικὴ Σχολή, εἶχον κάποτε ἕναν καθηγητὴ ποὺ τὸν ἔλεγαν Γεράκη. Τὸν ἴδιον καιρό, εἶχαν καὶ μιὰ γριὰ ἐπιστάτισσα, νησιώτισσα, ποὺ καθόταν μέσα.

Μιὰ μέρα, ἡ ἐπιστάτισσα αὐτὴ παραπονέθηκε πὼς τὸ γεράκι τῆς ἔτρωγε τὶς κόττες της. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν καταλάβαιναν καλὰ τὴ νησιώτικη ὁμιλία της. — ἡ εὐλογημένη τἄκανε ὅλα θηλυκὰ κι' ἄλλο ἄρθρο ἀπὸ τὸ ***ἡ*** δὲν ἤξερε!—ἐνόμισαν πὼς ἔλεγε γιὰ τὸν κ. καθηγητή. Τὸ πρᾶγμα ἔφθασε καὶ σταῦτιά τοῦ διευθυντοῦ, ποὺ τὴ φώναξε θυμωμένος.

— Τί λὲς ἐκεῖ, τῆς εἶπε, ὁ Γεράκης σοῦ τρώει τὶς κόττες σου;

—Μάλιστα, καπετάνιο μου, ἀποκρίθηκε κείνη· ἡ γεράκι, μαθές, ἡ κακὸ γεράκι... Μοῦ ἄρπαξε προψὲς δυό... καὶ σήμερ' ἄλλη μιά.

—Ἔλα στὰ συγκαλά σου, γριά! Ὁ κύριος Γεράκης, ὁ καθηγητής; Μὰ τὸν εἶδες μὲ τὰ μάτια σου;

Τότε κατάλαβε τὴν παρεξήγηση ἡ ἐπιστάτισσα. Καὶ καταγανακτισμένη ποὺ τῆς ἔβαζαν στὸ στόμα τέτοια συκοφαντία, φώναξε μ' ὅλη της τὴ δύναμη:

— Ἐγώ;!.. Μὰ ἐγὼ δὲν εἶπα ἡ γεράκι ἡ ἄνθρωπος· εἶπα ἡ γεράκι ἡ πουλί!!!

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

Η ΟΡΦΑΝΟΥΛΑ

Χαρισμένο στὰ ὀρφανὰ ἀπὸ μητέρα παιδάκια.

Τριῶ χρονῶ καὶ τἄμοιρο εἶναι μόνο
κι' ἡ ὀρφάνια τὸ χτυπᾶ στὴν κεφαλή,
χαρὰ δὲ νοιώθει παρὰ πάντα πόνο
χωρὶς τὴ μητερούλα τὴν καλή!
Πέντε χρονῶ, ρωτᾶ μὲ τραγικὴ
φωνή: — Πές μου, μπαμπά, σ' ἀμώνω,
ποῦναι ἡ μαμμά; γιὰ πές μου ψηλὰ κεῖ,
ποὺ γιὰ νὰ φτάσω πάνω θέλω χρόνο;
— Στὸ κοιμητήρι, ἀγάπη μου, ἡ γλυκειὰ
μαννούλα μας κοιμᾶται ἀγγελικά,
κεῖ ποὺ μέσ' σὲ σταυρούς, φέγγουνε λύχνοι.
Πίσω ἀπ' τὰ κάγγελα σταυρό,
θὰ δῆς λευκό, τὸ θησαυρό
τὸν ἰδικό μας σόλους δείχνει.

Μὲ τὰ χεράκια τὰ λεπτὰ
σκάβει τὸ χῶμα καὶ πνιχτὰ—μὲ πόνο κλαίει.
Καὶ μὲ παράπονο πολὺ
γιὰ τὴν ὀρφάνια της μιλεῖ—κι' ὅλα τὰ λέει...

— Μαμμάκα! δὲς πῶς κλαίω, δὲ γροικᾶς
τὸ κλάμμα μου; τὸ μαῦρο δὲ γνωρίζεις
φουστάνι μου; γιατί δὲ μ' ἀγαπᾶς;
καὶ πῶς χωρὶς ἐμὲ κοσμογυρίζεις;
— Παιδί μου, νὰ μιλήσω δὲν κοιτᾶς
πὼς δὲν μπορῶ; τί κι' ἂν παραμερίζεις
τὸ χῶμα; μόν' τὸν πόνο μου κεντᾶς
νὰ σὲ θωρῶ μονάχο νὰ γυρίζης.
Στὸ σπίτι ἄλλη μητέρα, μακρυὰ
ἀπὸ δῶ, σὲ συμπονεῖ, καὶ μητρυιὰ
κακὴ νἄναι, μπροστά σου μαλακώνει.
Γιατὶ σὰν ἀγγελούδι εἶσαι μικρὸ
ποὺ χέρι πάνω σου ἐλαφρὸ
νὰ σὲ χαϊδέψη μόνο ἁπλώνει...

Βγαίνει ἡ φωνούλα θλιβερὴ
τὸ δάκρι πνίγει τὴ μικρὴ—τὴν ὀρφανούλα.
Βάζει τὸ στόμα χαμηλὰ
κι' ἔτσι τὰ λόγια της βαθειὰ—πᾶν στὴ μαννούλα:

— Δὲ μἀγαπάει καθόλου, καὶ καρδιὰ
σὰν τὴ δική σου, μάννα, αὐτὴ δὲν ἔχει·
μὲ στέλνει σὲ θελήματα σὰν βρέχει
καὶ μούσκεμμα μ' ἀφίνει τὴν ποδιά.
Τὸ δεῖλι, σὰν πεινάσω, τὸ ψωμὶ
χωρὶς προσφάϊ πάντα μοῦ τὸ δίνει,
ἐνῶ θυμᾶμαι σὺ καὶ μὲ τυρὶ
μοῦ τὄδινες καὶ μέλι καὶ ταχίνι...
Τὸ χτένι μοῦ καρφώνει βαρετὴ
σὰν θενὰ μοῦ χτενίση τὸ κεφάλι
καὶ τὸ ματώνει, ἐνῶ, μαμμάκα, σὺ
τὸ χάϊδευες μὲς στὴ θερμή σου ἀγκάλη.
Σὰν τὰ μικρά μου ποδαράκια κάνει
νὰ πλύνη, ὦ πῶς τὰ σέρνει ὁρμητικά,
κι' ἐγὼ πονῶ, μὰ σὺ μέσ' στὴ λεκάνη
ὧρες μοῦ τὰ φιλοῦσες ἁπαλά.
Ἂν παίξω καὶ γελάσω, τὴν πειράζω
καὶ θυμωμένη μοῦ κακομιλᾶ·
σὲ μιὰ γωνιὰ ζαρώνω καὶ στενάζω
καὶ κείνη μὲ τὸν πόνο μου γελᾶ.
Ἐσὺ παιδὶ γινόσουν, καὶ μαζί μου
ἐρχόσουνα νὰ παίξης τὸν κρυφτό,
καὶ μοῦφτιανες ποδιὲς γιὰ τὸ κουκλί μου
μὲ μάθαινες τὸ «νάνι» νὰ τοῦ πῶ.
Σὰν πάει στὸ ποτάμι γιὰ νὰ πλύνη,
βουρυομᾶ σκυμμένη, λέει, γιατὶ
λερώνω τὶς ποδιὲς καὶ κάνω κείνη
στὴν κούραση νὰ λυώνη σὰν κερί!
Ἐσύ, μαννούλα, πάντα τραγουδοῦσες;
«σὰν κρῖνα θὰ τὰ κάμω τὰ προικιὰ
τῆς κόρης μου...» Καμάρωνες, γελοῦσες,
σὰ μοῦβαζες ποδίτσα παστρικιά!
Τὸ βράδυ πιὰ κανεὶς δὲ μὲ κοιμίζει
μὲ τὸ τραγούδι τὸ νανουριστὸ
ποὺ τὰ παιδιὰ ἡ μαμμὰ τὰ νανουρίζει
καὶ τὰ κοιμίζει ἀμέσως, στὸ λεπτό!
Σὲ σένα στέλνω ἐγώ, τὸ λογισμό μου
τὸ βράδυ, καὶ τὰ μάτια μου θολὰ
μουσκεύουν τὸ μικρὸ προσκέφαλό μου,
καὶ τότε μόνο ὁ ὕπνος τὰ σφαλᾶ.

Πάρε με γρήγορα ἐσὺ
μαζί σου, μάννα μου χρυσή, — κι' ὅπου θὲς πᾶμε!
Κοντά σου νἄμαι κι' ἂς πονῶ,
ἐγὼ στὸν κόσμο ὀρφανὸ δὲ θέλω νἄμαι!..

— Γύρνα στὸ σπίτι, Μάρω μου χρυσή,
τοιμάσου κι' ἐγὼ θἄρθω νὰ σὲ πάρω·
μετάνοιες μὲ παράκληση θερμὴ
θὰ κάμω μπρὸς στὸν ἄρχοντα τὸ Χάρο.
Κι' ἐγώ, μικρή μου κόρη ἀκριβή,
στ' Ἅδη τὴ σκοτεινιὰ θὰ σἔχω φάρο
καὶ στῆς ψυχῆς μου τἀδειανὸ κλουβὶ
πουλάκι γλυκολάλητο σύ, Μάρω!—
Γυρνάει στὸν πατέρα της σιμὰ
κι' ὅλο χαρά, μὲ δάκρυα τοῦ λέει:
—Ἐμίλησα, μπαμπά, μὲ τὴ μαμμά!
Τὴ σφίγγει ἀπὰ στὸ στῆθος του γλυκά,
τὸ μέτωπό της φλόγες βγάζει, καίει,
κάτω ἀπ' τὸ στόμα του ποὺ τὴ φιλᾶ.

— Ντύστε με, νίφτε με, θἀρθῆ
ἡ Μητερούλα τὴν ἀβγή—γιὰ νὰ μὲ πάρη!
ἀπ' τἀνθισμένα γιασεμιὰ
θέλω νὰ δώσω στὴ Μαμμὰ — ἕνα κλωνάρι.

Τοῦ κάκου κεῖνος τὴ χλωμὴ μικρὴ
κοπιάζει ἀπ' τὰ ὁράματα νὰ βγάλη·
ὅλο κοιτᾶ ἡ ματιά της ἡ θολὴ
ἀλλοῦ, ἐνῶ τὴν σφίγγει στὴν ἀγκάλη.
Τὸ βλέμμα της μακραίνει σἀκρογιάλι,
παραμιλᾶ, τὴ θάλασσα θωρεῖ...
λέει: «Νὰ τὸ καράβι, δός μου κιάλι!
ἄχ! κι' ἡ ψυχὴ τῆς μάννας γιὰ πανί!»
Φωνάζει σὰν τρελλὴ μὲ ξερὸ στόμα:
«— Τὸ βλέπω ὅλο νὰ φτάνει πιὸ κοντά!»
Σηκώνεται ἀλλόφρονη ἀπ' τὸ στρῶμα...
Κι' ἄναρθρα πιὰ τὰ λόγια γραμμὴ βγαίνουν.
— Νά την! — φωνάζει, κι' ἔπειτα νεκρὰ
καὶ μάτια καὶ φωνὴ καὶ χέρια μένουν!..

(Ἐλεύθερη μετάφραση ἀπ' τὸ Ἰταλικό)

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

Σημ. τ. Μετ.— Αὐτὸ τὸ ποίημα, εἶναι ἕνα περίφημο σβιγγαρέζικο λαϊκὸ τραγούδι. Ἔχει μεταφραστεῖ σὲ πολλὲς γλῶσσες. Στὴν Ἰταλία δὲν ὑπάρχει παιδὶ ποὺ νὰ μὴν τὸ ξέρει.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
(Ἐθνικὸν Ἀριστεῖον Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

μὲ σκίτσα τῆς δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

— Δὲ θὰ γίνω μαραγκός! φώναξα χωρὶς νὰ θέλω.

— Καλά, ἐξακολούθησε ἥσυχα ὁ Πανάγαρης, διαλὲς καμμιὰν ἄλλη τέχνη, ἢ ἐξακολουθεῖς τὸ σχολεῖο, καταπῶς θὰ πηγαίνουν οἱ δουλειὲς τοῦ πατέρα σου. Ἐσύ, Νίνα, θὰ πάρῃς ὅ,τι θὰ μοῦ βρίσκεται ἀκόμα ὡς τότε καὶ θὰ πᾶς στὴ μάννα σου, νὰ σὲ κάμῃ ὅ,τι θέλει. Κι' ὁ Φάνης, μὲ τὰ λεφτὰ ποὺ θἄχῃ, θὰ πάῃ στὴν Ἀθήνα καὶ θὰ μπῇ στὸ Ὠδεῖο νὰ μάθῃ τραγούδι συστηματικό. Κάποιος θὰ βρεθῇ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ. Καὶ κάποια ἐργασία θὰ βρῇ γιὰ νὰ βγάζῃ τὸ ψωμί του καὶ νὰ σπουδάζῃ. Ἐπιτέλους ἂς μπῇ ὑπηρέτης σ' ἕνα καλὸ σπίτι. Κι' ἐγὼ μιὰ φορά, ποὺ βρέθηκα στὴν ἀνάγκη τοῦ ψωμιοῦ, ἔγινα καμαριέρης σ' ἕνα ξενοδοχεῖο. Ὄχι ὅμως σὰν αὐτὸ ἐδῶ... λιγάκι μεγαλύτερο!

Κι' ὁ ἄρρωστος χαμογέλασε. Ἐμεῖς ὅμως κλαίγαμε, καὶ κρύβαμε τὸ πρόσωπό μας μὲ τρόπο, γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὰ δάκρυά μας...

12. «Ὁ Δήμης δὲ θὰ μᾶς ξεχάσῃ!»

Μιὰ ἀπὸ τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες, ποὺ ὁ Πανάγαρης ἦταν ἀκόμα κρεβατωμένος, στὴν καμαρούλα τοῦ μικροῦ ξενοδοχείου, μᾶς εἶπε:

— Τί καθόσαστε κλεισμένοι ἐδῶ μέσα καὶ σεῖς; Πηγαίνετε νὰ κάμετε ἕναν περίπατο στὴν ἐξοχή. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ μὲ φυλᾶτε.

Ἦταν καλύτερα ὁ ἄρρωστός μας. Τὴν ἄλλη μέρα θὰ σηκωνόταν. Κι' ἴσως τὴν ἄλλη θὰ ξαναρχίζαμε τὴν ἐργασία μας. Χωρὶς ἀνησυχία λοιπὸν θὰ μπορούσαμε νὰ τὸν ἀφήσουμε λίγες ὧρες. Ἂν χρειαζόταν τίποτα, ἂς φώναζε τὴν καμαριέρα. Καὶ γιὰ συντροφιὰ θἄχε τὴ Δώρα, ποὺ δὲν ἔκανε βῆμα ἀπ' τὸ κρεβάτι του.

Ἡ Νίνα, ὁ Φάνης, ἐγὼ κι' ὁ Μαυροῦκος θὰ παίρναμε τὸν ὡραῖο ἐκεῖνο δρόμο τοῦ Γαστουριοῦ καί... ὅπου μᾶς ἔβγανε ἡ ἄκρη.

Θἄταν τρεῖς ἡ ὥρα ὅταν ξεκινήσαμε. Μαγιάτικο ἀπόγεμα, ζεστὸ καὶ θελκτικό. Οἱ ὁμορφιὲς ποὺ βλέπαμε γύρο μας, στὴ στεριὰ καὶ στὴ θάλασσα, κι' ἡ ἰδέα ἀκόμα πὼς ὁ θιασάρχης μας εἶχε γλυτώσει, ἔπρεπε νὰ μᾶς δίνουν χαρά. Κι' ὅμως εἴχαμ' ἕνα βάρος στὴν ψυχή καί, στὴν ἀρχή, πηγαίναμε σχεδὸν ἀμίλητοι. Θἄταν ἀπὸ τὰ θλιβερὰ ἐκεῖνα λόγια ποὺ μᾶς εἶχε πεῖ ὁ Πανάγαρης καὶ ποὺ δὲν μπορούσαμε νὰ τὰ ξεχάσουμε...

Νά, κι' ὁ Φάνης αὐτὰ θὰ θυμόταν τὴν ὥρα ἐκείνη, γιατὶ ἄξαφνα γύρισε καὶ μοῦ εἶπε:

— Μὰ δὲν ὑπάρχει πιὰ ἐλπίδα νὰ βρεθῇ ἡ οἰκογένειά σου;..

— Ὑπάρχει... τοῦ ἀποκρίθηκα· ἐσὺ νομίζεις πὼς χάθηκε;..

— Γιατὶ λοιπὸν σοῦ εἶπε πὼς θὰ γυρίσῃς στὸ χωριό σου καὶ θὰ γίνῃς μαραγκός;

— Μὰ δὲν τὸν ἄκουσες; Φοβᾶται μὴν πεθάνῃ γρήγορα, πρὶν νὰ βρεθῇ ἡ οἰκογένειά μου... Καὶ τότε;

— Δὲν εἴδαμε καὶ κεῖνο τὸν ἄνθρωπο, στὴ Ζάκυθο, νὰ τὸν ρωτήσουμε.

—Ὤ, ὕστερ' ἀπὸ τὸ σεισμό, ποιὸς εἶχε τὸ νοῦ του! Μὰ κι' ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν πιστεύω νἄξερε τίποτα παραπάνω ἀπ' αὐτὰ ποὺ μᾶς μήνυσε...

— Τ' ὄνομα τῆς οἰκογένειας τουλάχιστο... μπορεῖ νὰ τὄξερε.

—Ἂν τὄξερε, θὰ μᾶς τὸ μηνοῦσε.

— Καὶ τ' ἀφεντικὸ ἔπαψε νὰ ρωτᾷ... γιατί;

— Εἶδε πὼς δὲ βγαίνει τίποτα...

— Καὶ τώρα ποὺ ἔχασες καὶ τὰ μωρουδίστικα;

—Ἔχω τὸ βαφτιστικό μου... Ἴσως εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ μὲ γνωρίσουν, ἂν καμμιὰ φορά...

— Τί περίεργο ὅμως, Δήμη, τὸ βαφτιστικό σου! φώναξε τότε ἡ Νίνα, ποὺ πολλὲς φορὲς τὸ εἶχε ἰδεῖ στὸ λαιμό μου. Ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδα τέτοιο σ' ἄλλο παιδί... Χρυσό, μὲ τ' ὄνομα πάνω καὶ μὲ χρυσὴ ἁλυσίδα...

Καὶ συμπέρανε:

— Θἄταν πολὺ πλούσιος ὁ γουνός σου!

— Μὰ κι' ἡ οἰκογένειά σου θἄναι πλούσια, εἶπε κι' ὁ Φάνης, γιὰ νἄχῃ τέτοιο γουνό...

— Ἔτσι μοῦλεγε κι' ἡ ψυχομάννα μου, εἶπα ἐγώ. Τὸ συμπέραινε κι' ἀπὸ τὰ μωρουδίστικα ποὺ φοροῦσα...

— Καὶ σὺ λοιπὸν καμμιὰ μέρα μπορεῖ νὰ γίνῃς πλούσιος! φώναξε πάλι ἡ Νίνα. Κι' ἐμᾶς τότε δὲ θὰ μᾶς καταδέχεσαι. Οὔτε καλημέρα δὲ θὰ μᾶς λές. Θὰ κάνῃς πὼς δὲ μᾶς γνωρίζεις!

— Δὲν πιστεύω νὰ τὸ λές αὐτὸ μὲ τὴν καρδιά σου! τῆς εἶπα μὲ παράπονο.

—Ἡ Νίνα ἔχει ἄδικο, εἶπε κι' ὁ Φάνης. Ὁ Δήμης εἶναι καλὸ παιδί. Καὶ βασιλιὰς νὰ γίνῃ, δὲ θὰ μᾶς ξεχάσῃ.

—Ὤ, ποτέ!

— Κι' ἐγὼ ἔτσι τὸ εἶπα... Ξέρω τὴν καρδιὰ τοῦ Δήμη... Δὲ θὰ περηφανευτῇ ποτέ... Ἀλήθεια!

Κι' ὕστερ' ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ τῆς Νίνας, σωπάσαμε πάλι. Ἐγὼ εἶχα συγκινηθεῖ. Αἰσταν ό μουν πὼς τὰ παιδιὰ αὐτά, ποὺ φοβόνταν μὴν τὰ ξεχάσω, τ' ἀγαποῦσα τώρα σὰν ἀδέρφια μου. Ἡ λύπη, ἡ ἀγωνία ποὺ δοκίμασα στὴν ἀρρώστεια τοῦ Πανάγαρη, μοῦδειξε πὼς κι' αὐτὸν δὲν τὸν ξεχώριζα ἀπὸ πατέρα. Καὶ συλλογιζόμουν πάλι πὼς εἶχα τρεῖς οἰκογένειες...

Ἄραγε ὅμως θἄβρισκα ποτὲ κι' ἐκείνη ποὺ δὲν εἶχα γνωρίσει ἀκόμα;.. Δὲν τὸ πολυπίστευα πιά... Τόσους τόπους εἴχαμε γυρίσει, τόσους ἀνθρώπους εἴχαμε ρωτήσει... Κανένας δὲν ἤξερε, τίποτα δὲ μάθαμε... Τὸ ἴδιο δὲ θὰ γινόταν καὶ παραπέρα;.. Κι' ὁ Πανάγαρης, ποὺ δὲν παραρωτοῦσε πιά, δὲν θ' ἀπελπιζόταν σὲ λίγο καὶ δὲν θὰ ἔπαυε ὁλωσδιόλου;..

Ἔτσι σκεπτόμουν σὰν παιδί. Τὰ παιδιὰ εἶναι πάντα ἀνυπόμονα. Ἅμα ἕνα πρᾶγμα ποὺ περιμένουν, δὲν γίνῃ εὐθύς, νομίζουν πὼς δὲ θὰ γίνῃ ποτέ. Γι' αὐτὸ στιγμὲς-στιγμὲς ἐνόμιζα πὼς οὔτε ὑπάρχει κἂν στὸν κόσμο ἡ οἰκογένεια ποὺ ζητοῦσα...

(Ἀκολουθεῖ)

«Οἱ ὁμορφιὲς ποὺ βλέπαμε γύρο μας...»
(Σελ. 354, στ. β'.)

EDGARD POE

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ

ἢ ΤΟ ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

«Ὅσα σοῦ εἶπα εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἰδῆς μὲ ποιὸν τρόπο λύνονται αὐτοὶ οἱ γρῖφοι καὶ πῶς ἔκαμα γιὰ νὰ βρῶ καὶ τὰ ἐπίλοιπα γράμματα καὶ νὰ διαβάσω τὸ κείμενο ὅλο. Καθὼς εἴπαμε, τὸ κρυπτογράφημα τοῦ Κίδδ ὑπάγεται στὴν τάξη τῶν ***ἁπλουστάτων***. Καὶ λέει ἀκριβῶς τ' ἀκόλουθα:

A good glass in the bishop's hostel in the devil's seat forty one degrees thirteen minutes north east and by north main branch seventh limb east side shoot from the left eye of the death's-head a bee line from the trec through the shot fifty feet out.

Δηλαδή:

«***Ἕνα καλὸ γυαλὶ στὸν πύργο τοῦ Ἐπισκόπου στὸ κάθισμα τοῦ Διαβόλου τεσσαρακοστὴ πρώτη μοῖρα καὶ δεκατρία λεπτὰ βορειοδυτικὰ κύριο στέλεχος ἕβδομος κλάδος πρὸς τ' ἀνατολικὰ ρίξε ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μάτι νεκροκεφαλῆς γραμμὴ μέλισσας ἀπὸ τὸ δέντρο διὰ τῆς σφαίρας πενήντα πόδια πέρα***».

Ζ'.

Γρῖφος ἐπὶ γρίφου.—Ἡ λύση.

Δὲν μπόρεσα νὰ κρύψω τὴν ἔκπληξη καὶ τὴν ἀπορία μου, ὅταν ὁ Λέγκραν μοῦ διάβασε τὸ ἀκατανόητο αὐτὸ κείμενο.

— Γιὰ μένα, τοῦ εἶπα, τὸ κρυπτογράφημα τοῦ Κίδδ δὲν θἄταν πιὸ εὐκολόλυτο ἀπὸ τὴ μετάφρασή του. Ἕνας γρῖφος ποὺ λύνεται μ' ἕναν ἄλλον! Γιατὶ τί σχέση ἔχουν μεταξύ τους τὸ κάθισμα τοῦ Διαβόλου, ὁ πύργος τοῦ Ἐπισκόπου, ἡ νεκροκεφαλὴ κι' ἡ γραμμὴ μέλισσας; Κανένα νόημα δὲν βγαίνει ἀπ' αὐτά!

— Δὲν ἔχεις ἄδικο, ἀποκρίθηκε ὁ Λέγκραν, Ὁμολογῶ πὼς αὐτὰ ὅλα, μὲ τὴν πρώτη, φαίνονται σκοτεινά. Ἀλλὰ ὁ κυριότερος λόγος εἶναι ποὺ τὸ κείμενο αὐτὸ δὲν χωρίζεται ὅπως ἦταν φυσικὰ χωρισμένο στὸ νοῦ ἐκείνου ποὺ τὄγραφε.

— Ἐννοεῖς πὼς λείπουν τὰ σημεῖα τῆς στίξης;

—Ἀκριβῶς.

— Καὶ σὺ πῶς τὸ χώρισες, γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃς;

— Σκέφθηκα πρῶτα πὼς ἐκεῖνος ποὺ τὄγραφε, θεώρησε καλὸ νὰ παρατάξῃ τὶς λέξεις χωρὶς κανένα διάστημα μεταξύ τους, γιὰ νὰ κάμῃ τὸ κρυπτογράφημα δυσκολότερο. Καθὼς φαίνεται ὅμως, δὲν ἦταν καὶ τόσο πολὺ πονηρός. Ἔτσι, ὅπου ἔπρεπε νὰ βάλῃ ἕνα χώρισμα, ἕνα κόμμα, μιὰ τελεία, τί ἔκανε, νομίζεις; Ἐπύκνωνε περισσότερο τὰ σημεῖα. Κι' αὐτὸ ἔφερε τὸ ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπὸ κεῖνο ποὺ ἤθελε. Σ' ὅλο τὸ κρυπτογράφημα, ἀνακάλυψα πέντε τέτοια πυκνώματα, ποὺ τὰ θεώρησα ὡς χωρίσματα κι' αὐτὰ μὲ ὁδήγησαν νὰ τὸ χωρίσω ἔτσι:

«Ἕνα καλὸ γυαλὶ στὸν πύργο τοῦ Ἐπισκόπου στὸ κάθισμα τοῦ Διαβόλου —τεσσαρακοστὴ πρώτη μοῖρα καὶ δεκατρία λεπτὰ — βορειοδυτικὰ — κύριο στέλεχος ἕβδομος κλάδος πρὸς τ' ἀνατολικὰ—ρίξε ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μάτι τῆς νεκροκεφαλῆς— γραμμὴ μέλισσας ἀπὸ τὸ δέντρο πενήντα πόδια πέρα».

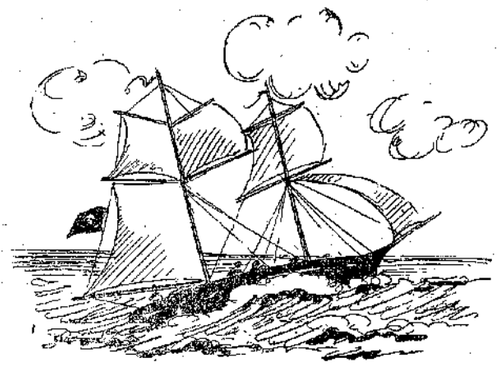

«Τὸ κρανίο, καθὼς ξέρεις, εἶναι τὸ ἔμβλημα τῆς πολεμικῆς σημαίας τῶν πειρατῶν». (Σελ. 318, στ. β'.)

— Φίλε μου! οὔτε αὐτὴ ἡ στίξη δὲν μὲ βγάζει ἀπ' τὸ σκοτάδι ποὺ βρίσκομαι.

— Μὰ κι' ἐγὼ ἔμεινα στὸ σκοτάδι μερικὲς ἡμέρες, ὅσο δηλαδὴ προσπαθοῦσα ν' ἀνακαλύψω στὰ περίχωρα τῆς Σούλιβαν ἕνα ὁποιοδήποτε κτίριο ποὺ νὰ λέγεται Πύργος τοῦ Ἐπισκόπου. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἔβρισκα πουθενά, ἑτοιμαζόμουν νὰ εὑρύνω μεθοδικὰ τὸν κύκλο τῶν ἐρευνῶν μου, ὅταν ἄξαφνα ἕνα πρωὶ μοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα: Ὑπάρχει, καθὼς ξέρεις, ἕνα ξενοδοχεῖο ποὺ λέγεται Ἐπισκοπικό. Μήπως, εἶπα, μὲ τὸ νοῦ μου, αὐτὸ σχετίζεται μὲ κάποια παλιὰ οἰκογένεια Ἐπισκόπου, ποὺ εἶχε ἕνα κτῆμα σὲ ἀπόσταση τεσσάρων μιλλίων πρὸς τὰ βορεινὰ τοῦ νησιοῦ;

«Πῆγα σ' αὐτὸ τὸ κτῆμα κι' ἄρχισα νὰ ρωτῶ τοὺς γεροντότερους μαύρους, ὡςότου ἔμαθα ἀπὸ μιὰ γριὰ ἀραπίνα πὼς εἶχε ἀκουστὰ κάποιον ***πύργο τοῦ Ἐπισκόπου*** καὶ πὼς μποροῦσε νὰ μὲ ὁδηγήσει ἐκεῖ, δὲν ἦταν ὅμως οὔτε πύργος, οὔτε σπίτι, οὔτε ξενοδοχεῖο, παρὰ ἕνας μεγάλος βράχος μὲ παράξενο σχῆμα.

«Πραγματικῶς, τῆς ὑποσχέθηκα γενναίαν ἀμοιβή, ἡ γριὰ μὲ ὁδήγησε πρόθυμα σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος, κι' ἀφοῦ τὴν ἔδιωξα, ἄρχισα νὰ ἐξετάζω τὸ βράχο ἀπ' ὅλες τὶς μεριές.

«Ὁ λεγόμενος πύργος σχηματιζόταν ἀπὸ ἕν' ἄταχτο σύμπλεγμα ὀγκολίθων, ποὺ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ξεχώριζε μὲ τὸ ὕψος του καὶ τὸ κανονικό του σχῆμα. Ἔμοιαζε, ἀλήθεια, σὰ λαξευτός. Κατόρθωσα νὰ σκαρφαλώσω ὡς τὴν κορφή του, ἀλλὰ δὲν ἤξερα καὶ τί ἄλλο νὰ κάμω, ὅταν παρατήρησα κάτι, ποὺ μ' ἔβγαλε ἀπ' τὴ μεγάλη αὐτὴ ἀμηχανία. Ἦταν μιὰ προεξοχὴ σὲ ἀπόσταση μιᾶς γυάρδας ἀπὸ τὴν κορφή, ὄχι πλατύτερη ἀπὸ ἕνα πόδι, ποὺ ἀπὸ πάνω της εἶχ' ἕνα κοίλωμα, ἕνα εἶδος κόγχης στὸ βράχο ἢ σηκοῦ. Ἔτσι ἡ προεξοχὴ αὐτὴ ἔμοιαζε μὲ τὰ κοῖλα ἐκεῖνα σκαμνιὰ ποὺ εἶχαν οἱ πρόγονοί μας.

«Κι' εἶπα ἀμέσως: νὰ ***τὸ κάθισμα τοῦ Διαβόλου*** ποὺ λέει τὸ κρυπτογράφημα! Ἔτσι ἄρχισα νὰ διαβάζω, νὰ ξεδιαλύνω, καὶ τὸ δεύτερο γρῖφο, ὅπως ὀνόμασες τὴ μετάφραση τοῦ κρυπτογραφήματος.

«Τὸ ***ἕνα καλὸ γυαλὶ*** δὲν μποροῦσε νὰ σημαίνῃ παρὰ ἕνα καλὸ τηλεσκόπιο», γιατὶ μ' αὐτὴ τὴ σημασία μεταχειρίζονται τὴ λέξη οἱ θαλασσινοί. Ἦταν λοιπὸν φανερὸ πὼς ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶ τηλεσκόπιο καὶ νὰ τὸ στρέψω πρὸς ὁρισμένη διεύθυνση, ἀμετάβλητη. Τὴν εἶχα. «400 καὶ 15'' βορειοδυτικὰ» ἔλεγε τὸ κρυπτογράφημα. Πρὸς αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔπρεπε νὰ στρέψω τὸ τηλεσκόπιό μου.

«Μὲ ἀπερίγραπτη συγκίνηση ἀπὸ τὶς ἀνακαλύψεις ποὺ εἶχα κάνει ὡς τὴ στιγμὴ ἐκείνη, ἔτρεξα στὸ σπίτι μου, πῆρα τὸ τηλεσκόπιό μου καὶ ξαναγύρισα στὸ βράχο.

«Σκαρφάλωσα στὴν προεξοχὴ ποὺ σοῦ εἶπα, καὶ παρατήρησα τότε πὼς μόνο σὲ μιὰ ὁρισμένη της θέση μποροῦσε κανεὶς νὰ καθήσῃ καλά, πρᾶγμα ποὺ ἐπιβεβαίωσε τὴν εἰκασία μου. Ἐκάθησα γιὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὸ τηλεσκόπιο. Ὁ προσδιορισμὸς «τεσσαρακοστὴ μοῖρα καὶ δεκατρία λεπτὰ» ἀφοροῦσε βέβαια τὸ ὕψος ἐπάνω ἀπ' τὸν ὁρίζοντα, ἀφοῦ τὴν ὁριζόντια διεύθυνση τὴν προσδιόριζε ἡ λέξη «βορειοδυτικά».

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

Μεταφρ. Ἐμ. Ρ. καὶ Γρ. Ξ.

ΤΟ ΑΔΗΣΜΟΝΗΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Ἥσυχο ἀπόγεμα καλοκαιριοῦ. Οἱ δικοί μου ἔλειπαν ἔξω στίς δουλειές. Μονάχα τὰ δυὸ μικρότερα ἀδέρφια μου χοροπηδοῦσαν στὴν αὐλή, ξεφωνίζοντας μαζὶ μὲ δυὸ-τρία γειτονόπουλα ποὺ ἐρχόνταν κάθε μέρα σχεδὸν στὸ σπίτι μας γιὰ νὰ παίξουν. Ὁ σκύλος, ξαπλωμένος στίς πλάκες κάτω ἀπ' τὴ συκαμιά, γύριζε κάποτε τὰ μάτια του νυσταγμένα πρὸς τὸ μέρος τους καὶ κουνοῦσε ἀργὰ τὴν οὐρά του. Οἱ κότες σκαλίζανε πορέκει στὸ χωράφι, κι' ἡ γάτα ἔπαιζε μὲ κάτι παρδαλὰ κουρέλια ποὺ τἄριχνε στὸν ἀγέρα καὶ τὰ περίμενε.

Τὰ παιδιὰ παραξενεύτηκαν κάπως ὅταν μ' ἄκουσαν νὰ τοὺς λέω νὰ παίξουμε μαζὶ κρυφτούλι, Δὲ μποροῦσαν νὰ καταλάβουν τί μ' εἶχε κάνει, αὐτὴ τὴν ὥρα, νἀφήσω τὰ χαρτιὰ καὶ τὰ γραφίματα ὅπου παντοτεινὰ συνήθιζαν νὰ μὲ βλέπουν σκυμένο. Κι' ἀλήθεια, ἤμουν δὲν ἤμουν δεκατέσσερω χρονῶ καὶ ποτὲ δὲ σήκωνα τὰ μάτια μου ἀπὸ τά βιβλία καὶ τὰ τετράδια.

Ὁ πατέρας αἰσθανόταν γι' αὐτὸ μιὰ κρυφὴ ἱκανοποίηση, ἀλλὰ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν κανένα λόγο, φυσικά, νὰ συμπαθοῦν αὐτή μου τὴν προσήλωση στὰ γράμματα. Μ' ὅλα ταῦτα δὲ μπορῶ νὰ πῶ πῶς δὲ μάγαποῦσαν, γιατί ποτὲ δὲν ἄκουγαν κακὸ λόγο ἀπὸ τὸ στόμα μου, κι' ἂν καμμιὰ φορὰ δοκίμαζα νὰ τὰ μαλώσω, μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ κρατήσω πολλὴ ὥρα τὴ σοβαρότητά μου μπρὸς στὰ γελαστὰ πρόσωπά τους, ποὺ φαιδρύνονταν ἀκόμα πιὸ πολὺ βλέποντας τὴν ἀσυνήθιστη αὐστηρὴ ἔκφρασή μου,

Αὐτὴ τὴ φορὰ χάρηκαν βέβαια πολὺ ποὺ θἄχαν κι' ἕνα μεγαλύτερο στὸ παιγνίδι τους, καὶ σκορπίστηκαν γύρω πρὶν προφτάσω νὰ τοὺς δώσω μερικὲς ὁδηγίες. Ὅταν σὲ λίγο ἄκουσα ἀπὸ διαφορετικὰ σημεῖα τίς ψιλές τους φωνὲς ποὺ μὲ καλοῦσαν, δὲ δυσκολεύτηκα καὶ πολὺ νὰ τὰ βρῶ, γιατί καθὼς ἐπλησίαζα στίς κρυφώνες τους, μὴ μπορώντας νὰ συγκρατηθοῦν, ἄφηναν πνιγμένα γέλια κι' ἔτσι προδίνονταν. Ἅμα ἐρχόταν ὅμως ἡ δική μου ἡ σειρὰ νὰ κρυφτῶ, τὰ πράματα δὲν ἦταν τόσο βολικά. Κατόρθωνα πάντα νὰ βρίσκω ἕνα μέρος ποὺ δὲ μποροῦσαν ἀπ' τὴν ἀρχὴ νὰ τὸ ὑποπτευθοῦν, κι' ἔτσι περνοῦσε κάμποση ὥρα ὥς που νὰ μὲ ξετρυπώσουν. Πότε χωνόμουν στὸ παχνὶ τῆς ἀγελάδας μὲς στὸ καλύβι, πότε ἀνέβαινα στὸ ψηλότερο κλωνάρι τῆς συκαμιᾶς, πότε κρυβόμουν σὲ καμμιὰ γούβα γύρω ἀπ' τὸ σπίτι, καὶ πότε ἔπαιρνα θέση ἀπ' τὸ μέσα μέρος, πίσω ἀπ' τὴν πόρτα ποὺ ἀνοιγόκλεινε βιαστικὰ ἀπ' τὰ παιδιά, καθὼς ἔτρεχαν ξαναμμένα καὶ λαχανιασμένα ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ ζητώντας με.

Κόντευε πιὰ νὰ βραδυάση καὶ τὸ παιγνίδι μας ἐξακολουθοῦσε, χωρὶς νὰ κουραζόμαστε. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ἄδικα μὲ γύρευαν τὰ παιδιὰ πηδώντας ξυπόλυτα καὶ φωνάζοντας· ἤμουν κρυμμένος γιὰ καλὰ κι' ἔπρεπε νὰ ἱδρώσουν πολὺ ἀκόμα ὥσπου νὰ μὲ βροῦν. Εἶχα μπεῖ σ' ἕνα ἀδειανὸ τάλαρο, στημένο σὲ μιὰ ἄκρη τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ μόλις μὲ χωροῦσε, κι' εἶχα ρίξει ἀπὸ προφύλαξη πάνω μου ἕνα μάλλινο σκέπασμα ποὺ τὸ τράβηξα μέσ' ἀπὸ τἄλλα ἀπὸ τὴν κασέλλα ποὺ βρέθηκε μπρός μου. Ἀπὸ κεῖ-μέσα, ἥσυχος πιά, ἄκουγα τὰ βιαστικὰ πατήματα τῶν παιδιῶν ποὺ μπαινόβγαιναν κάθε τόσο, καὶ μάντευα τὴν ἀνυπομονησία τους ἀπ' τίς φωνές, ποὺ ἐνῶ στὴν ἀρχὴ μὲ κράζαν κοροϊδευτικά, ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα πκίρναν ἕναν παρακαλεστικό, σχεδὸν παραπονιάρικο τόνο. Ρωτοῦσαν τόνα τἄλλο μήπως μ' εἶχαν ἰδεῖ πουθενά, ἀλλὰ κανένα δὲ μποροῦσε νὰ δώση θετικὴ πληροφορία. Τὴ μιὰ ἔλεγαν πῶς μ' εἶχαν πιάσει νὰ κρύβουμαι πίσω ἀπ' ἕναν τοῖχο, καὶ τὴν ἄλλη νὰ χάνουμαι πέρα μέσ' στὰ δέντρα. Κι' ἡ συζήτηση τῶν μικρῶν συνεχιζόταν μὲ πεῖσμα κι' ἡ ὀργή τους ἀπ' τὴν ἀμηχανία μεγάλωνε. Ἔψαξαν ξανὰ γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι, μὲ κάλεσαν ὅσο μποροῦσαν δυνατότερα προσπαθώντας νὰ μὲ ξεγελάσουν μ' ἀθῶα τεχνάσματα, καὶ τέλος ἀπελπισμένα ἔπαψαν νὰ μὲ ζητοῦν. Ἦταν καιρὸς ἄλλωστε νὰ πάνε στὰ σπίτια τους τὰ ξένα παιδιά, γιατί τἄχανε φωνάξει οἱ μητέρες τους.

Ὅταν κατάλαβα πῶς εἶχαν χωριστεῖ, ξεσκεπάστηκα μὲ προφύλαξη κι' ἔρριξα, δίχως νὰ βγῶ ἀκόμα, μιὰ ματιὰ μέσ' ἀπ' τὴν πόρτα. Ἥμουν ἕτοιμος νὰ πετάχτῶ πιὰ ἀπ' τὸ τάλαρο, ὅπου εἶχα μουδιάσει κιόλας, ἀλλὰ τὴν τελευταία στιγμὴ δὲν ξέρω τί μὲ κράτησε νὰ μείνω. Ἔξω εἶχε ἀρχίσει νὰ σκοτεινιάζη πιά, κι' ἄκουσα ἀπάνω στὸ πεζούλι τὸν κρότο τῆς βαρέλας ποὺ ξεφόρτωνε ἡ μάννα μου γυρίζοντας ἀπ' τὴ βρύση. Σὲ λίγο ξεχώρισα τὴ μιλιὰ τῆς γιαγιᾶς μου ποὺ ἔφερνε τὰ βιβλία ἀπ' τὴ βοσκή, καὶ τὸ μούγκρισμα τῆς ἀγελάδας ποὺ ζητοῦσε τὸ μοσχάρι της. Ἔπειτα, καθὼς ἔνοιωθα μιὰ νάρκη νἀπλώνεται στὸ σῶμα μου, συνήλθα μὲ μιᾶς ἀπ' τίς δυνατὲς φωνὲς τῆς θειᾶς ποὺ μόλις εἶχε ἐρθεῖ ἀπὸ τὸ μύλο καί, φαίνεται, μὲ κάποιον τἄχε βάλει. Αἰτία τοῦ θυμοῦ της ἦταν, καθὼς πρόσεξα, κάτι γυναῖκες ἀπὸ τἄλλο χωριό, ποὺ εἶχαν πάει στὸ μύλο δὲν ξέρω πόσα σακκιὰ καλαμπόκι μὲ τὰ μουλάρια καὶ δὲν τὴν εἶχαν ἀφήσει νὰ πάρει ἀπὸ νωρὶς ἀράδα γιὰ τἄλεσμα. Τώρα ἔπρεπε νὰ χάσει καὶ κάμποσο μέρος ἀπ' τὴν ἄλλη μέρα γιὰ νὰ φέρει τἀλεύρι. Στὸ μεταξὺ ἡ μάννα μου εἶχε ἀνάψει φωτιὰ ἀπέξω στὴ γωνιὰ κι' ἑτοίμαζε τὸ δεῖπνο. Τὰ παιδιὰ δὲν ἀκουγόνταν πιά Εἶχανε πέσει νὰ κοιμηθοῦν, ὅπως γινόνταν κάθε βράδυ, χωρὶς νὰ περιμένουν νὰ συμμαζωχτοῦν οἱ μεγάλοι· νηστικὰ δὲν ἤταν, γιατί εἶχαν φάει ἀπὸ νωρὶς ἀρκετὰ κομμάτια. Σὲ λίγο ἀκούστηκαν στὴ ρούγα τὰ κυπριὰ τῶν γιδιῶν καὶ τὰ σαλαγητὰ τῆς μεγαλύτερης ἀδελφῆς μου ποὺ τἄφερνε ἀπ' τὸ βουνό. Ἔφταναν ὡς ταὐτιά μου οἱ φωνὲς τῶν γυνικῶν ποὺ μιλοῦσαν γιὰ τῦνα καὶ γιὰ τἄλλο καὶ λογάριαζαν τί δουλειὲς εἶχαν γιὰ τὴν ἄλλη μέρα.

Τὸ φαΐ ἦταν ἕτοιμο πιὰ καὶ στρώσανε τὴν τάβλα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ποὺ κάτσανε νὰ φάνε, πρόσεξαν ἄξαφνα πῶς ἔλειπα. Ἡ ἀδερφή μου, ποὺ ἔβγαινε τὶς περισσότερες βραδιὲς νὰ τὴν περιμένω στὴ βρύση,ὅταν τὴ ρώτησαν, εἶπε πῶς δὲ μ' εἶχε δεῖ τότε πουθενά. Φώναξαν δυὸ-τρεῖς φορὲς τὄνομά μου, ἐπειδὴ μποροῦσε νὰ μ' εἶχε πάρει ὁ ὕπνος κάπου κεῖ-κοντά, ὅπως τὄπαθα κι' ἄλλη μιὰ φορά, ἀλλὰ δὲν πῆραν ἀπάντηση. Ρώτησαν τοὺς γειτόνους, μὰ κι' ἐκεῖ τὰ ἴδια. Τὸ φαΐ εἶχε μείνει ἀπείραχτο κι' ὅλοι τους μιλοῦσαν μὲ τρομάρα. Τὰ λόγια βγαίναν φοβισμένα καὶ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ πεῖ καθαρὰ τὶς ὑποψίες του. Ἡ ἀνησυχία κι' ἡ ταραχή, ὅσο περνοῦσεν ἡ ὥρα, μεγάλωνε. Δὲν ξέρανε τί νὰ βάλουν μὲ τὸ νοῦ τους, τἄχαν χαμένα. Πρώτη φορὰ τοὺς τύχαινε τέτοιο κακό. Ἂν εἶχαν καταλάβει ἀπὸ γρηγορότερα πῶς ἔλειπα, θἄτρεχαν ἀπὸ δῶ κι' ἀπὸ κεῖ νὰ μὲ βροῦν· ἀλλὰ τώρα ποὺ εἶχε σκοτεινιάσει, τί νὰ κάμουν; Ἐγὼ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα, κρατώντας τὴν ἀναπνοή μου, παρακολουθοῦσα τὴ σκηνὴ κι' αἰσθανόμουν μιὰ σκληρὴ εὐχαριστηση μπρὸς σ' αὐτὸ τὸ ξαφνικὸ φανέρωμα τῆς ἀγάπης, ποὺ οὔτε νὰ τὴν ὑποπτευθῶ μποροῦσα τόσον καιρό. Καὶ βέβαια, πῶς μποροῦσα νὰ τὸ νιώσω, ἀφοῦ ἡ γιαγιά μου, μόλις προχθές, μοῦχε τραβήξει ταὐτιὰ γιὰ κάποια ἀταξία καὶ παρὰ λίγο νὰ μὲ δείρει;

Ἡ ἱκανοποίησή μου ὅμως δὲν ἦταν ὁλοκληρωτική, γιατί ἔπρεπε νἄναι ἐκεῖ κι' ὁ πατέρας μου, ὁ πατέρας μου ποὺ ποτὲ δὲ μοῦ εἶχε πεῖ ἕνα γλυκὸ λόγο. Αὐτὸς ὅμως ἔλειπε τώρα στὸν καφενὲ ἀπ' ὅπου δὲ θὰ γυρνοῦσε πρὶν ἀπ' τὰ μεσάνυχτα. Ἀπ' τὴ συλλογή μου μὲ βγάλαν δυνατὲς φωνές, γεμάτες ἰκεσία καὶ σπαραγμό, ποὺ ὑψώθηκαν στὴν ἀδιάφορη νύχτα καλώντας τὸ χαμένο παιδί. Πάλι ὅμως δὲν ἤρθε καμμιὰ ἀπάντηση. Σὲ μιὰ στιγμὴ ἄκουσα τὴ γιαγιά μου νὰ λέει: «Δὲν ἀνάβετε τὸ φανάρι νὰ κοιτάξουμε ἐδῶ γύρω μὴν ἀνέβηκε σὲ κανένα δέντρο καί...» Δὲ μπόρεσε νἀποτελειώσει τὴ φράση της, σὰ νὰ τὴν ἔπνιγε κάτι στὸ λαιμό. Κι' ὅπως ἀργοῦσε ἡ ἀδερφή μου νὰ σιάξη τὸ φυτίλι, ἔφτασε ὡς ἐμένα ἡ φωνὴ τῆς μάννας, ποὺ ἦταν ἕτοιμη νὰ κλάψει καὶ τὴν ἔβιαζε νὰ κάμει γρήγορα.

Τότε δὲ μπόρεσα νὰ βαστάξω περισσότερο. Πήδησα ἀλαφρὰ μέσ' ἀπ' τὸν τάλαρο καὶ βγῆκα κλεφτὰ ἀπ' τὴν πισινὴ πόρτα ποὺ βρέθηκε ἀνοιχτή. Ἔκαμα τὸ γύρο τοῦ σπιτιοῦ, κι' ἀφοῦ προτύτερα σφούγγισα καλὰ τὰ μάτια μὲ τὸ μανίκι μου, βγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ καλησπέρισα. Ἐκεῖνοι, ξαφνισμένοι ἀπὸ τἀνέλπιστο φανέρωμά μου, μὲ κοίταζαν δίχως νὰ λένε τίποτα. Πρὶν προφτάσουν νὰ μὲ ρωτήσουν, τοὺς ἐξήγησα μὲ δυὸ λόγια τί εἶχε συμβεῖ· κάποιος ξάδερφός μου μ' εἶχε κρατήσει μὲ τὶς κουβέντες, στὸν ἄλλο μαχαλά, καὶ δὲν καταλάβαμε πότε πέρασε κιόλας ἡ ὥρα. Τὸ πρόσωπό μου ἦταν ἀτάραχο, ἡ φωνή μου σταθερὴ καὶ τίπατα δὲν πρόδωσε τὴ συγκίνησή μου...

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΝΑ ΚΥΚΝΕΙΟ ΑΣΜΑ

Ἀγαπητοί μου,

ΤΟ περασμένο τεῦχος τῆς «Νέας Ἑστίας» — 15 Ἰουνίου— βρίσκεται κι' ἕν ἀνέκδοτο ποίημα τοῦ Γεράσιμου Μαρκορᾶ, «Καλοκαιρινὴ Βραδυά», ποὺ ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἑκατονταετηρίδας του, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, τὄστειλε νὰ πρωτοδημοσιευθῆ στὸ περιοδικό μου. Μεγάλη βέβαια τιμή, μὰ καὶ μεγάλη καλοτυχία. Γιατὶ συνήθως τ' ἀνέκδοτα αὐτά, ποὺ βρίσκονται μετὰ θάνατο στὰ χαρτιὰ τῶν ποιητῶν, δὲν ἔχουν σχεδὸν ἄλλη ἀξία ἀπὸ μιὰ μεγάλη ὑπογραφή. Εἶναι ἢ παλιὰ ἀπομεινάρια, πρωτόλεια κάποτε, ποὺ ὁ ποιητὴς δὲν θέλησε ποτὲ νὰ ἰδοῦν τὸ φῶς· ἢ ξέθωρα ξεθυμασμένα γεροντικά, ποὺ δὲν θὰ πρόσθεταν τίποτα σπουδαῖο στὸ συνολικό του ἔργο. Κι' ἀκόμα, τίς περισσότερες φορές, τἀνέκδοτα αὐτὰ εἶναι ἀνεπεξέργαστα, μισοτελειωμένα, ἁπλὰ σχεδιάσματα. Κατὰ σπάνια ὅμως ἐξαίρεση, τὸ μεταθανάτιο ποίημα τοῦ Γεράσιμου Μαρκορᾶ εἶναι τέλειο κι' ἐν' ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ποὺ ἔχει γράψει ὁ μεγάλος Κερκυραῖος. Ἔργο βεβαια γεροντικό, τῶν τελευταίων του ἡμερῶν, κι' ἴσως μάλιστα τὸ τελευταῖο του Ἀλλὰ ὁ Μαρκορᾶς ὁ ἀτηροῦσε ἀκμαῖες τίς διανοητικές του δυνάμεις. Βαθύγηρος, ἐμπνεόταν καὶ στιχουργοῦσε ὅπως κι' ὅταν βρισκόταν στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας του. Ἔπειτα ἦταν πάντα εἰλικρινής· ἔγραφε σὲ κάθ' ἐποχὴ τῆς ζωῆς του ἐκεῖνο ποὺ αἰσθανόταν. Ἔτσι καὶ τὸ ποίημα αὐτό, γραμμένο μὲ εἰλικρίνεια στὰ τελευταῖα του, δὲν εἶναι παρὰ ἕνας ἀποχαιρετισμὸς τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς, ἀπὸ ἕνα γέρο ποιητὴ ποὺ δὲν βλέπει πιὰ μπροστά του παρὰ τὸ θάνατο· κι' ἔχει ὅλο τὸ αἴσθημα, ὅλη τὴν ὁμορφιὰ ἑνὸς ἀληθινὰ στερνοῦ τραγουδιοῦ, ἑνὸς «κύκνειου ἄσματος».

Ἀξίζει νὰ τὸ θαυμάσουμε μαζί. Ὁ γέρος ποιητὴς τὸ ἐμπνεύστηκε μιὰ γλυκειὰ καλοκαιρινὴ βραδυά, ὅταν ὁ κόσμος αὐτὸς ποὺ θὰ τὸν ἄφινε σὲ λίγο, τοῦ παρουσιάστηκε σ' ὅλη του τὴ μαγεια. Κι' ὅσοι ζοῦν ἢ ἔζησαν ποτὲ στὴν Κέρκυρα, ξέρουν τί μαγεία ἔχει κεῖ-πέρα μιὰ κολοκαιρινὴ βραδυά . . . Ὁ ποιητὴς καθόταν κάπου,—ἔξω σὲ κανένα μπαλκόνι, ἢ μέσα, κοντὰ σὲ κανένα παράθυρο, καὶ διάβαζε τὸν ἀγαπημένο του Ντάντε. Ἄρχισε νὰ βραδυάζη, ὁ γέρος δὲν ἔβλεπε πιά, ἔκλεισε τὸ βιβλίο ποὺ κρατοῦσε καὶ προσηλώθηκε στὸ ἄλλο, τὸ μεγάλο, ποὺ ἦταν μπροστά του ἀνοιχτό, τὸ αἰώνιο βιβλίο τῆς γῆς καὶ τοὐρανοῦ. Ἄ, τί ὡραῖο! . . Ἡ ἡμέρα τελειώνει. Παντοῦ γαλήνη, ἡ γαλήνη ἐκείνη ποὺ βαλσαμώνει τὸ στῆθος τοῦ πονεμένου ἀνθρώπου . . . Ἀλλ' ἂς ἀκούσουμε πῶς τὰ λέει ὅλ' αὐτὰ ὁ ἴδιος:

Ἐδιάβαζα. Σὰ γνέφει ἀγάλι-γάλι
τὸ βραδινὸ σκοτεινιασμένο ἀέρι
στὰ μάτια ἀρχινοῦσε ὁμπρος νὰ βάλη,
κι' εἶχα τοῦ κάκου τὸ βιβλίο στὸ χέρι.

Δὲ μένω ἀργός· τὸ ἀνάγνωσμά μου ἀλλάζω.
Ἀπὸ ξένο περνάω τραγούδι θεῖο,
καὶ δίχως κόπο ἀθάμπωτα διαβάζω
στ' ἀρχαῖο τῆς γῆς καὶ τοὐρανοῦ βιβλίο.

Ἡ μέρα σβυέται ὅπου κοιτάξεις, ἄπου
ταὐτί σου γείρει, ἀσάλευτη γαλήνη,
ποὺ καὶ στὸ στῆθος τοῦ καιμένου ἀνθρώπου
γλυκά-γλυκὰ τὸ βάλσαμό της χύνει.

Εἶναι μιὰ ὥρα ἀγάπης, συμφιλίωσης, εἰρήνης, ἡ γαλήνια αὐτὴ ὥρα τοῦ βραδιοῦ. Κι' ὁ ποιητής, ποὺ ὑψώνεται τώρα καὶ γενικεύεται σὰ νὰ ξεχνοῦσε πιὰ τὸν ἑαυτό του, τὴν παρακαλεῖ νὰ κάμη τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἰρηνέψουν μεταξύ τους, ὅπως στὴ φύση, αὐτὴ τὴν ὥρα, εἰρηνεύουν ὅλα, κ' ἐκεῖν' ἀκόμα ποὺ πλάστηκαν ἀντίμαχα . . . Ἂς ἀκούσουμε πάλι τὸν ποιητή:

Ὦ, κάμε ἀπὸ τὸν κόσμο, ἀγάπης ὥρα,
νὰ πάψη κάθε ἀφορεσμένη μάχη!
Νά, πλαστήκαν ἀντίπαλοι, καὶ τώρα
γλυκοφιλιοῦνται ἀπὸ τὸ κῦμα οἱ βράχοι.

Δέχεται ὁ κρίνος τὸ χρυσὸ μελίσσι
ποὺ τὴν πρώτη γλυκάδα τοῦ εἶχε πάρει·
μέσ' στὸν κόρφο του, ἰδές, νὰ ξενυχτίση
γενναῖα τοῦ δίνει εὐωδιαστὸ κλινάρι.

Στὸν οὐρανὸ κάθε λουλούδι χύνει
λιβάνισμα λατρείας ἐδῶθε-κάτου
κι' ὁ γαλάζιος ναὸς γιὰ σύγνωμοσύνη
τἄνθια ποτίζει μὲ τὴ θεία δροσιά του.

. . . . . .

Ἄξαφνα, μ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἔξαρση καὶ μέσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴ γλύκα, ὁ ποιητὴς αἰσθάνεται μιὰ θλίψη. Τί εἶναι; Μήπως ἡ βραδιὰ μὲ τὴ σιγή της, ἡ φύση στὸ βραδυνὸ ἀποκοίμισμά της, θέλουν νὰ τοῦ θυμίσουν τὸν ὕπνο ποὺ τὸν περιμένει, τὸ θάνατο; . . Ὁ ποιητὴς θέλοντας καὶ μή, μ' αὐτὴ τὴ θύμηση, ξαναθυμᾶται τὸν ἑαυτό του. Ναί, θὰ πεθάνη. Εὔχεται μόνο νὰ πεθάνη γλυκά, ἀνώδυνα, καὶ ἡ τελευταία ὥρα τῆς ζωῆς του νὰ εἶναι σὰν αὐτὴ τῆς ἡμέρας ποὺ γλυκοσβύνει. Τὸ ἐλπίζει. Ἔτσι ἥσυχα θὰ κλείση κι' αὐτὸς τὰ μάτια. Κι' ὅμως! πῶς τοῦ πονεῖ νὰ συλλογιέται πῶς σὲ λίγο θἀφήση τὸν ὅμορφο αὐτὸν κόσμο! Καὶ τὸ «κύκνειο ἄσμα» τελειώνει:

Ὅλα γύρω σιγοῦν. Μὴ θὰ θυμίσης
ἐμὲ τοῦ γέρου, ἀγαπημένο βράδυ,
μ' ἕνα τέτοιο ἀποκοίμισμα τῆς φύσης,
ποιὸν ὕπνο εἶμαι κοντὰ νὰ βρῶ στὸν Ἅδη;

Μὲ αὐτὴ τὴν ὥρα, ὁποὺ κανένα γνέφι
τὴν ὄψη της δὲν ἔχει ἀποσκεπάσει,
χαρά στον ὁποὺ ἐλπίδα οὐράνια θρέφει
κι' ἡ στερνὴ τῆς ζωῆς του ὥρα νὰ μοιάση!

Τὸ ἐλπίζω· κι' ἀγκαλιὰ κάπως προλέω
πῶς ἥσυχα τὰ μάτια ἔχω νὰ κλείσω,
ἄχ! μοῦ πονεῖ τὸν κόσμο τὸν ὡραῖο,
ποὺ μπροστό μου γελάει, νὰ παραιτήσω.

Δὲν εἶναι ὑπέροχο; Δὲν μᾶς συγκινεῖ ὡς τὰ βαθύτατα τῆς ψυχῆς μας; Ναί. Καὶ μᾶς συγκινεῖ γιατ' εἶναι ἕνα ποίημα ἀληθινό, ποὺ τὸ αἰστάνθηκε πρῶτα ὁ ποιητὴς ὁ ἴδιος, ποὺ τὸ *ἔζησε*. Καὶ πάντ' αὐτὰ εἶναι τὰ καλύτερα ἔργα. Γι' αὐτὸ κι' ἡ Διάπλαση δὲν παύει νὰ συσταίνη στοὺς νεαρούς της ποιητές: Γράφετε μὲ εἰλικρίνεια ὅ,τι αἰσθάνεσθε σεῖς κι' ὄχι ὅ,τι φαντάζεσθε πῶς αἰσθάνονται ἄλλοι, ἢ διαβάζετε σὲ βιβλία. Ὅταν εἶσθε παιδιά, γράφετε μὲ τὰ παιδικά σας αἰσθήματα· ὅταν εἶσθε νέοι, μὲ τὰ νεανικά σας· ὅταν εἶσθε γέροι, μὲ τὰ γεροντικά. Ὅλ' αὐτὰ θὰ εἶναι ὡραῖα σὰ γνήσια, σὰν ἀνθρώπινα, καὶ θὰ συγκινοῦν τὸν ἄλλο σ' ὅποια ἡλικία κι' ἂν βρίσκεται, ὅπως ἐσεῖς τώρα, ποὺ δὲν εἶσθε γέροι, σᾶς συγκινεῖ τὸ γεροντικό, τὸ κύκνειο ἄσμα τοῦ Μαρκορᾶ.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

Τὸ νόμισμα

Βάζετε στὸ τραπέζι ἕνα νόμισμα, τὸ σκεπάζετε μ' ἕνα καπέλλο καὶ δίνετε τὴν ὑπόσχεση ὅτι θὰ τὸ πάρετε χωρὶς νἀγγίξετε τὸ κάλυμμά του. Χτυπᾶτε τρεῖς φορὲς τὰ χέρια σας μὲ ὕφος μυστηριῶδες καὶ λέτε μὲ πεποίθηση: «Τὸ θάμα ἔγινε, ἐλᾶτε νὰ δῆτε!» Ὅλοι φυσικὰ σπεύδουν νὰ ἐξακριβώσουν ἂν αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Μόλις ὅμως σηκώση κάποιος τὸ καπέλλο, σεῖς ἁρπάζετε τὸ νόμισμα καὶ λέτε ὅτι κρατήσατε τὴν ὑπόσχεσή σας: Ἐπήρατε τὸ νόμισμα ἀλλὰ δὲν ἀγγίξατε τὸ καπέλλο, ἀφοῦ ἄλλος τὸ σήκωσε.

ΜΙΚΡΟΜΕΓΑΛΗ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΦΩΤΙΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Ὅμορφη μέρα γελαστή,
παντοῦ χαρά, τραγούδια.
Πέρα στὸν κάμπο ἕνας βοσκὸς
μὲ τὴ γλυκειὰ φλογέρα
παίζει χαρούμενο σκοπό,
γυρμένος στὰ λουλούδια,
καὶ τὰ σγουρά του τὰ μαλλιὰ
ἀνεμίζουν στὸν ἀγέρα.

Ξάφνου σ' ἐκεῖνο τὸ βουνό,
σ' ὄμορφο δάσος πέρα,
ὅπου λογιῶν-λογιῶν πουλιὰ
περνοῦν εὐτυχισμένα,
κάποιος σηκώνεται πυκνός,
καὶ φλόγες στὸν ἀγέρα
κι' ἀκούω νὰ τρίζουν θλιβερὰ
τὰ πεῦκα τὰ καμένα.

Πάει πιὰ τὸ δάσος κι' ἡ χαρά!
Παντοῦ κάπνός, μαυρίλα!
Γοργὰ πετοῦνε τὰ πουλιά,
σκορπίζουν τρομαγμένα
καὶ σὰν τὰ βλέπω, τὰ πονῶ,
μὲ πιάνει ἀνατριχίλα,
ποὺ σκέπτομαι τὴν ἐρημιά,
τὴ θλίψη τους, ὠϊμένα! . .

Σόλβα

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΑΣ ΜΟΥ

Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς ποιὰ ἐποχὴ ἦταν, ὅταν ἀρρώστησε ἡ ἀδελφούλα μου. Θυμᾶμαι ὅμως πὼς εἴχαμε βαρυχειμωνιά. Δὲ μὲ βγάζανε συχνὰ ἔξω ὅπως ἄλλες φορές, καὶ τὸ βράδυ ὅλοι ἔκαναν νυχτέρι, ἐνῶ ἔξω ὁ βορριὰς φυσοῦσε ἄγρια καὶ ἀπειλητικά σὰ νἄθελε νὰ σηκώση ὅλο τὸ σπίτι στὴν ὁρμή του.

Ἕνα βροχερὸ ἀπομεσήμερο, ἔκουσα τὸν πατέρα μου νὰ λέη:

—"Αν καλυτερέψει τὸ βράδυ ὁ καιρός, θὰ πάμε στὸ θέατρο.

Κατὰ τὶς ἐννιά, ἡ βροχὴ λιγόστεψε κι' ἄρχισαν νὰ ἑτοιμάζουνται. Ἔφυγαν, ἀφοῦ πῆραν καὶ τὴν ἀδελφούλα μου μαζί.

Πότε γύρισαν ἀπὸ τὸ θέατρο δὲν ξέρω. Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἡ ἀδελφή μου ἦταν κρυωμένη, καὶ δὲν πῆγε στὸ Λύκειο. Κατὰ τὸ βράδυ εἶχε λίγη ζέστη. Τὴν ἄλλη μέρα καλυτέρευε. Ἔτσι πέρασαν ἄλλες δυὸ μέρες. Τὴν τρίτη ὅμως, ὁ πυρετὸς δυνάμωσε καὶ τότε ὁ πατέρας μας φοβήθηκε καὶ φώναξε τὸ γιατρό. Ὁ γιατρός, ἕνας γεροντάκος ποὺ τὸν εἴχαμε χρόνια στὴ φαμιλιά, ἦλθε ὅπως πάντα γελαστός, μὲ τὴν ἰδέα πὼς θἄβρισκε κανένα μικρὸ κρύωμα. Ἐξέτασε τὴν ἀρρωστη ἀρκετὴ ὥρα, κι' ἡ ὄψη του ἄλλαξε. Ἔδωσε ὁδηγίες σοβαρός, καὶ στὸ τέλος ἔγραψε μιὰ συνταγὴ λέγοντας ὅτι θὰ ξαναπερνοῦσε.

Οἱ συχνὲς βίζιτες τοῦ γιατροῦ ἀνησυχοῦσαν τὴ μητέρα μου, ἀλλὰ δὲν ἔλεγε τίποτε.

Ὡστόσο ἡ ἀρρώστεια τῆς ἀδελφῆς ὅσο πήγαινε καὶ χειροτέρευε. Ἕνας βήχας νόμιζες πὼς ἤθελε νὰ σπάση τὸ ἀδύνατο στηθάκι της. Τὸ κόκκινο καὶ δροσερὸ προσωπάκι της ἄρχισε νὰ κατρινίζει καὶ δὲν τῆς ἔμεναν παρὰ τὰ δυὸ μεγάλα γαλανά της ματάκια.

Ἕνα βράδυ, τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγε ὁ γιατρός, στάθηκε καὶ μιλίσανε ἀρκετὴ ὥρα μὲ τὸν πατέρα στὸ διάδρομο.

Ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἡ μητέρα μοῦ εἶπε ὅτι θὰ πᾶμε ταξίδι στὴ Βενετιὰ ποὺ ἔμενε ὁ θεῖος μου, γιὰ νἀλλάξη ἀέρα ἡ ἀδελφούλα μου.

Σὲ πέντε μέρες φθάσαμε καὶ πήγαμε στὸ σπίτι τοῦ θείου.

Αὐτὸ τὸ ταξίδι φαίνεται πὼς ἔκανε καλὸ στὴν ἄρρωστη, γιατὶ τὸ προσωπάκι της ἄρχισε νὰ παίρνη λίγο χρῶμα, κι' ἄνοιξε λίγο ἡ ὀρεξή της.

Ἕνα βράδυ — ὕστερα ἀπόνα μήνα πούμαστε στὴ Βενετιά, — ἀποφασίσαμε νὰ κάνουμε ἕνα μικρὸ βραδυνὸ περίπατο, στὸ μαγευτικὸ κανάλι τοῦ Ἁη-Γιώργη. Νοικιάσαμε μιὰ γόνδολα καὶ ξεκινήσαμε.

Τίποτα δὲν ταράζει τὴν ἡσυχία τῆς φύσης, παρὰ τὸ κουπὶ τοῦ γονδολιέρου ποὺ σχίζει τὰ ἤρεμα νερό. Ἡ ἀδελφούλα μου, ποὺ ἄκουμπᾶ πάνω στὴ μητέρα μου, φαίνεται σὰν κοιμισμένη, κι' ἐμεῖς δὲν τολμᾶμε νὰ χαλάσουμε αὐτὸ τὸν ἀγγελικὸ ὕπνο.

Ἡ γοργὴ γόνδολα ρυθμικὰ σχίζει τὰ ἥσυχα νερά. Νά, τῶρα φθάσαμε στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ Ἁη-Γιώργη, ποὺ φαίνεται σὰν κάστρο μὲ τὰ ψηλὰ κωδωνοστάσια. Τώρα περνᾶμε ἀπέξω· ἡ μητέρα κάνει τὸ σταυρό της καὶ ψιθυρίζει κάτι· ὁ πατέρας βγάζει τὸ καπέλλο, ἐνῶ ὁ γονδολιέρος, ἕνα γερὸ παλληκάρι ὡς εἰκοσιδυὸ χρονῶ, βγάζει τὸ σκοῦφο του ψιθυρίζοντας μιὰ μικρὴ προσευχή.

Πέρα, στὴ μέση τοῦ καναλιοῦ, ἀπαντοῦμε μιὰ γόνδολα ἀπὸ Γάλλους. Ἤλθανε νὰ διασκεδάσουν. Τὰ τραγούδια τους θἀκούονται πολὺ μακριά. Νά, τῶρα περνοῦν δίπλα μας καὶ μᾶς βλέπουν μὲ περιέργεια. Μακριά, στὴν ἄλλη ἄκρη, βλέπουμε μιὰ σειρὰ ἀπὸ πέντε γόνδολες στολισμένες μὲ πολύχρωμα χάρτινα φαναράκια, ποὺ κάνουν νὰ φεγγοβολοῦν τὰ ἥσυχα νερά.

***

Ἔτσι περνοῦσε ὁ καιρός, μὰ ἡ ἄρρωστη ὁλοένα καὶ χειροτέρευε. Ἕνα βράδυ, ἡ ἀδελφούλα μου ἄρχισε νὰ παραμιλεῖ καὶ νὰ μὲ φωνάζη μὲ τὄνομά μου. Μὲ πῆγαν κοντά της καὶ φαίνεται πὼς μὲ γνώρισε, γιατί μ' ἄρπαξε κι' ἄρχισε νὰ μὲ φιλᾶ... Ἀλλοίμονο! δυὸ δάκρυα σὰν μαργαριτάρια κύλισαν ἀπ' τὰ γλυκά της ματάκια. Ἦταν τὰ τελευταῖα.

Τὸ πρωὶ ὁ σκληρὸς βήχας τὴν τάραζε ὁλόκληρη. Ὁ ἄμοιρος πατέρας μας δὲν εἶχε χάσει ἀκόμη τὶς ἐλπίδες του· ἔστειλε καὶ φώναξε τὸν παπᾶ-Γρηγόρη τ' Ἁη-Γιώργη καὶ μετάλαβε τὴν ἄρρωστη. Τὸ μεσημέρι ἄρχισε νἀγγελεύεται. Τότε πιὰ βάλαμε ὅλοι τὶς φωνὲς καὶ γέμισε τὸ σπίτι κόσμο. . . Ὕστερα ἔπεσε σ' ἕνα λήθαργο ποὺ βάσταξε ἀρκετὲς ὧρες. Κατὰ τὸ ἀπόγεμα κουνήθηκε λίγο, ἄνοιξε τὰ γλυκά της ματάκια, ἔπανε πὼς ἤθελε νὰ σηκωθῆ, κι' ἔπεσε γιὰ πάντα, παραδίδοντας τὴν ψυχούλα της στὸν Πλάστη...

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἔρριχνε κι' ὁ ἥλιος τὶς τελευταῖες του ἀχτίδες στὴ γῆ, καὶ νόμιζες πὼς κι' αὐτὸς συμμεριζόταν τὴ λύπη μας κι' ἤθελε νὰ χαιρετίση τὸν πρόωρο χαμὸ μιᾶς ψυχῆς ἀγγελικῆς, ποὺ πέταξε στὰ οὐράνια . . .

. . . Ὁ τάφος τῆς ἀδελφούλας μου εἶναι σὲ μιὰ γωνιά, σ' ἕνα καταπράσινο νεκροταφεῖο.

Μείναμε στὴ Βενετιὰ ἀκόμα εἴκοσι μέρες. Κάθε μέρα πηγαίναμε λουλούδια στὸν τάφο της.

Τὴν τελευταία μέρα ποὺ θὰ φεύγαμε, θυμᾶμαι ποὺ μὲ σήκωσε ἡ μητέρα μου καὶ φίλησε τὸν μαρμάρινο ἀναυρό, ἀφοῦ πρῶτα στολίσαμε τὸν τάφο μὲ ὡραῖα τριαντάφυλλα.

Ὅταν φεύγαμε, ἡ μητέρα μου ἔκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε τὰ γνωστά μας Βενετσιάνικα κορίτσια νὰ στολίζουν τὸ μνῆμα τῆς ἀδελφούλας μου μὲ κανένα λουλούδι... Τῆς τὸ ὑποσχεθήκανε.

Ἄραγε, ἀγαπημένη μου ἀδελφούλα, βρίσκεται πάνω στὸν τάφο σου κανένα πράσινο φύλλο, ἢ μήπως εἶναι ξερὸς καὶ κρύος, ὅπως ξερόθηκε καὶ τῆς ὁλίας μας μανούλας ἡ καρδιά, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ σὲ χάσαμε;

Ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει.

Λαφνοστερφὴς Ὀλυμπιονίκης

ΕΛΠΙΔΑ

Σὰν ἔρχεται ἡ ἀπελπισιὰ
καὶ στὴν καρδιά μου μπαίνει,
ὅλα τὰ βλέπω σκοτεινὰ
κι' εἶμαι δυστυχισμένη.

Μὰ πάντα τὴν ἀκολουθεῖ
μιὰ κόρη ἀσπροντυμένη,
ποὺ μὲ λογάκια μαγικὰ
μὲ κάνει εὐτυχισμένη.

Τότε καὶ γὼ τὴν ἐρωτῶ:
—Πῶς λέγεσαι, κυρά μου;
Κι' αὐτὴ μοῦ ἀποκρίνεται:
—Ἐλπίδα τὄνομά μου!

Νέμεσις

Η ΟΡΦΑΝΗ

Ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ τὰ δέκα παιδιά, κι' ὁ πατέρας, τὸ μόνο στήριγμα τῆς πολυαριθμης οἰκογενείας, πέθανε ὕστερα ἀπὸ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια, ποὺ καταβρόχθισε τὶς λίγες οἰκονομίες τοῦ σπιτιοῦ.

Γιὰ νὰ ὑποστηρίξει τἀδέρφια της, δέχτηκε μιὰ θέση δασκάλισσας τῶν Γαλλικῶν σ' ἕνα ἐπαρχιακὸ οἰκοτροφεῖο, καὶ ἀναχωροῦσε αὐτὸ τὸ βράδυ γιὰ τὸν Πειραιᾶ ὅπου θἀποβιβαζόταν τὴν ἄλλη μέρα.

Πῆγε νἀποχαιρετήσει τὶς φίλες. καὶ μὲ τὰ μάτια της κοκκινισμένα καὶ τὰ χείλη τρεμάμενα ἀπὸ ἕνα λυγμὸ ποὺ τὸν συγκρατοῦσε μὲ μεγάλο κόπο, ἔλεγε ὅλες τὶς θλίψεις τῆς μικρῆς φτωχῆς της καρδιᾶς, τῆς τόσο πρόωρα πληγωμένης.

Οἱ φίλες της, γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσουν, τὴν ἔκαναν νὰ θυμᾶται τὶς καλὲς ἡμέρες τῆς περασμένης ἐποχῆς.

Μὰ ἐκείνη γελοῦσε θλιβερὰ καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ μιλήσει ἀπὸ φόβο μὴν ἀναλυθεῖ σὲ δάκρυα.

Ἔπειτα ἀπὸ μισὴ ὥρα σηκώθηκε λέγοντας πὼς εἶχε ἀκόμη πολλὰ νὰ κάνει πρὶν ἀναχωρήσει.

Οἱ φίλες της τὴν ἀγκάλιαζαν καὶ τὴ φιλοῦσαν πολλὲς φορές. Ἦταν πολὺ συγκινητικὴ ἡ ἀντίθεση αὐτῶν τῶν νέων κοριτσιῶν ποὺ ἦταν τόσο καλὰ ἐγκατεστημένα μὲ τοὺς συγγενεῖς των, καὶ αὐτοῦ τοῦ φτωχοῦ κοριτσιοῦ τῶν εἴκοσι χρονῶν, ποὺ ἔφευγε μόνη γιὰ μιὰ ἄγνωστη χώρα, ἀνάμεσα σὲ ξένους κι' ἄγνωστους ἀνθρώπους.

Ἀποσκάσθηκε ἀπ' τἀγκαλιάσματα, ἔβαλε τὸ καπέλλο της καὶ χάθηκε μέσα στὸ σκοτάδι τοῦ δρόμου... Μιὰ ὡραία σκέψη τῆς ἔδινε θάρρος: ὅτι πήγαινε νὰ κερδίσει τὸ ψωμὶ τῶν φτωχῶν ἀδελφιῶν της. Ὁ Θεὸς θὰ ἐφώτιζε τὸν εὐγενικὸ δρόμο τῆς καὶ θὰ ὁδηγοῦσε τὰ βήματά της στὸ καθῆκον . . .

Σμύρνη

ΣΤΗ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΗ ΜΟΥ ΠΑΤΡΙΔΑ

Γλυκειὰ Πατρίδα. ! Ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ σκλαβώθης, περνῶ θλιμμένη ζωή. Ἡ ἀγάπη μου γιὰ σὲ εἶναι τόσο βαθιὰ ριζωμένη, ποὺ καὶ ἡ σκλαβιά σου ἀκόμα δὲν μ' ἀποθαρρύνει, παρὰ ἐλπίζω πὼς μιὰ μέρα θὰ ἐλευθερωθῆς. Φθάνει λίγη ὑπομονή, λίγη πίστη στὸ Θεό, λίγα χρόνια ἀφιερωμένα στὸ μέλλον, καὶ μπορεῖ . . . Ὡστόσο ὅμως ἐγὼ καίγομαι μέσα στὴ φωτιὰ τῆς λύπης ποὺ μοῦ προξένησε ἡ Σκλαβιά Σου . . .

Ἀετὸς

ΖΗΤΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ὁ Ἀλφόνσος Ἀλλαί, ὁ γνωστὸς Γάλλος συγγραφεύς, ἦταν φοβερὸς φαρσέρ. Βρῆκε ὅμως τὸ δάσκελό του στὸ πρόσωπο ἑνὸς καφετζῆ τῆς Μονμάρτης.

Μιὰ μέρα, μόλις εἶχε καθήσει σ' ἕνα τραπεζάκι τοῦ καφενείου, ὁ καφετζῆς τὸν πλησιάζει καὶ τοῦ λέει γελώντας:

— Καλημέρα, κύριε Ἀλλαί, τί κάνετε; Χά, χά, χά! ξέρετε γιατί γελῶ; ἔλαβα ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸ γιό μου, ποὺ εἶναι στρατιώτης. Βάζω στοίχημα πὼς δὲ θὰ βρῆτε πῶς γράφει τὴ λέξη «τουφέκι».

— Τουφέκι;

— Μάλιστα. Στοιχηματίζουμε; Σᾶς δίνω ἕξη φορὲς γιὰ νὰ τὸ βρῆτε. Ὅποιος χάσει, θὰ κεράσει σαμπάνια ὅλους ὅσοι βρίσκονται στὸ καφενεῖο.

— Ἕξη φορές; πάει καλά, ἀπαντᾶ ὁ Ἀλλαί, σίγουρος γιὰ τὸν ἑαυτό του. Λοιπὸν ὁ γιός σου γράφει: Τουφαίκι;—Ὄχι.—Τουφαίκη;—Ὄχι!—Τουφφέκη;—Ὄχι! Λοιπὸν Τουφαίκκη!—Οὔτε! Προσέξετε, κύριε Ἀλλαί, σᾶς μένει μόνο μιὰ φορά!

Ὁ συγγραφεύς, ταραγμένος, σκέφθηκε λίγο καὶ φώναξε:

—Βρῆκα! Γράφει: Τουφφαίκι;

—Ἐχάσατε! ἀπάντησε ὁ καφετζῆς, δείχνοντας τὸ γράμμα τοῦ γιοῦ του. Ὁ γιός μου γράφει ἁπλούστατα: Τ ο υ φ έ κ ι!

Ἕνα δυνατὸ γέλιο ἀντήχησε σ' ὅλο τὸ καφενεῖο. Ὁ Ἀλφόνσος Ἀλλαὶ γύρισε νὰ μετρήση πόσοι ἦταν μέσα. Φρίκη! . . Ὁ καφετζῆς εἶχε εἰδοποιήσει ὅλη τὴ συνοικία, ὥστε σὲ λίγες στιγμὲς τὸ καφενεῖο εἶχε γεμίσει.

Ἦν ὅλω: σαράντα ἐννέα μποτίλιες σαμπάνια!

(Ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ) *Παπαρούνα*

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ δάσκαλος καταφουρκισμένος τραβᾶ ἀπὸ τὸ αὐτὶ ἕνα μαθητὴ ποὺ γελοῦσε διαρκῶς χωρὶς αἰτία:

— Μὲ ποιὸν γελᾶς, βρὲ παλιόπαιδο;

Κι' ὁ μαθητὴς ξεκαρδισμένος:

— Μὲ τὴν καρδιά μου!

Ζάνθιππος

***

Ὁ Δάσκαλος:—Οἱ μέλισσες εἶναι πολὺ ὠφέλιμες. Τὸ κερὶ ποὺ ἀνάβουμε στὴν ἐκκλησιά, αὐτὲς τὸ κάνουν.

Κι' ὁ *Ναύαρχος Μιαούλης* ἀπορεῖ:—Μὰ καὶ τὸ φυτίλι;. . .

Μαϊμοῦ τοῦ Κωλέττη

***

Στὸ μάθημα τῆς πατριδογνωσίας:

— Ποιὸς ξέρει, παιδιά, τί εἶναι ὁ δῆμος;

Ὁ Τοτὸς πετιέται ἀπάνω κι' ἀπαντᾶ:

— Παπουτσής, κύριε!

Μοιραῖο Ἀκρογιάλι

ΑΛΑΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 24 Ἰουνίου 1929

ΑΠΟ τὸ ἐρχόμενο φυλλάδιο, ὅπου θὰ τελειώσῃ κ' ὁ *«Χρυσοκάραβος»*, θ' ἀρχίσῃ τὸ νέο μυθιστόρημα τοῦ André Bruyère «ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ». Εἶναι ἔλως-διόλου σύγχρονο, τῆς ἐποχῆς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου. Ἐκεῖνα τὰ ἑπτὰ παιδιὰ ποὺ σᾶς εἶπα, δὲν εἶναι ἀδέλφια, ἀλλ' ἀνίψια ἀπὸ διάφορες οἰκογένειες, τοῦ μαλωμένου ἐκείνου ἀντρόγυνου ποὺ κάθεται στὴν ἐξοχή. Μένουν στὸ Παρίσι. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖνο τὸν καιρὸ τὸ Παρίσι βομβαρδίζεται ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, —μὲ τὴ «Μπέρτα», ἂν θυμᾶστε, τὸ τεράστιο κανόνι,—οἱ γονεῖς τους, γι' ἀσφάλεια, τὰ στέλνουν στοὺς συγγενεῖς τους ἐκείνους. Ἔτσι μαζεύονται τόσα παιδιὰ σ' ἕνα σπίτι, ἀλλὰ καὶ χωρίζονται ἔνεκα τοῦ χωρισμοῦ, καὶ τἀγόρια μένουν μὲ τὴ θειά, τὰ κορίτσια μὲ τὸ θειό, κι' ἀρχίζουν πιὰ οἱ σκηνὲς ποὺ τόσο θὰ σᾶς διασκεδάσουν . . .

Ἕνα νόστιμο μοῦ γράφει ὁ *Εὐστράτιος Παξινός*: Ὅταν εἶδε τὴ μεγάλη εἰκόνα τοῦ πάνοπλου Κίδδ, στὸ περασμένο φυλλάδιο, τοῦ εἶπε: «Τοῦ κάκου τὰ πιστόλια σου καὶ τὰ σπαθιά σου! Τὸ κρυπτογράφημά σου τὸ διαβάσαμε καὶ τὸ θησαυρό σου τὸν βρήκαμε!» Ὁ ἴδιος παρατηρεῖ, ὅτι ἀπὸ τὸν κατάλογο τῶν πατρωνυμικῶν, στὸ «Ἕνα παιδὶ μὲ τρεῖς οἰκογένειες», λείπουν τὰ εἰς *ογλου* τουρκομερίτικα, τὰ εἰς *ας* καθαυτὸ μανιάτικα, καὶ τὰ εἰς *ίδης* καὶ *άδης*.—Ναί, τὰ εἰς *ογλου* καὶ *ας* πρέπει νὰ προστεθοῦν. Τὰ εἰς *ίδης* ὅμως καὶ *άδης* δὲν εἶναι λατινά, εἶναι λογιωτατίστικα· γι' αὐτὸ δὲν ἔχουν καὶ πατρίδα. Δηλαδὴ ἕνας *Ἀνασταστιάδης* ἢ ἕνας *Ὀμηρίδης* μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπὸ κάθε μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ὁ κ. Φαίδων, *Κόρη τῶν Ἀθηνῶν*, ἔλαβε τῶρατο σου γράμμα καὶ σ' εὐχαριστεῖ πολὺ γιὰ τὴν εὐχαριστησή σου τοῦ προξένησες. Κι' αὐτὸς λυπήθηκε ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ διαβάσῃ ὁ ἴδιος τὴν εἰσήγησή του στὴν ἀπογευματινὴ τῆς Κυρίας Τερρέντσιο, ἐλπίζει ὅμως νὰ μπορέσῃ, ἀργότερα, νὰ κάμῃ μιὰ διάλεξη στὸν «Παρνασσὸ» ἢ ἄλλοῦ, καὶ τότε πιὰ θὰ τὸν ἀκούσῃς. Ἐντυπωσιαστῆ, θὰ μποροῦσες νὰ τὸν ἀκούσῃς νὰ μιλῇ σὲ σένα, ἂν ἐρχόσουν καμμιὰ φορὰ στὸ γραφεῖο του.

Ἀδύνατο, *Ἀνὶς Ἀεροσπρέσσο*, νὰ ἔλαβα γράμμα σου καὶ νὰ μὴ σοῦ ἀπήντησα ἔστω καὶ μιὰ λέξη. Μὴν ἐδιάστηκες νὰ παραπονεθῆς; Ἐξαιρέσεις δὲν κάνω. Παλιοὶ καὶ νέοι, τὰ ἴδια δικαιώματα ἔχουν στὴν Ἀλληλογραφία μου καὶ στὴν καρδιά μου. Ὡραῖο αὐτὸ τὸ Π. Πνεῦμα σου καὶ κάποτε θὰ δημοσιευθῆ. Γιὰ τὸ ἄλλο δέν θυμοῦμαι.

Ἡ *Κυρὰ τῆς Θάλασσας*, μοῦ γράφει: «Θαυμασία ἡ ἐρώτηση τῆς 39ης Κυριακῆς γιὰ τὴν καλύτερη παροιμία. Μᾶς δίνει τὴν εὐκαιρία νἀνασκαλίσουμε τὸ θησαυρὸ ποὺ ἡ λαϊκὴ φιλοσοφία ἔχει δημιουργήσει. Φαντάζομαι τώρα τί θὰ γίνεται στὰ σπίτια ποὺ ἔχουν διαπλασόπουλα. Ἡ κυρία ἐνῶ ἡ γιαγιὰ θἄχει βρεῖ τὸ μπελά της. Θὰ βασανίζῃ τὸ κουρασμένο της μυαλὸ νὰ ξεθάψῃ ὅσες παροιμίες ἔχει ἀκούσει στὴ ζωή της γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ἀγαπημένα ἐγγονάκια . . .» Ἔ, ὄχι καὶ τόσο. Οἱ γιαγιάδες συνήθως τὶς ἔχουν πολὺ πρόχειρες τὶς παροιμίες. Ἐγὼ μάλιστα ξέρω μερικές, ποὺ μόνο σχεδὸν μὲ παροιμίες μιλοῦν.

Κι' ὁ κ. Φαίδων, *Ἐλπά*, εἶναι κατευθυσιασμένος ἀπὸ τὴν προσωπική σου γνωριμία. Ἀλλ' ἀπ' ὅλα τὰ κολακευτικὰ ποὺ γράφεις, εὐχαριστήθηκε περισσότερο μ' αὐτὸ ποὺ λές γιὰ τὴ Χιονία. Γιατὶ νομίζει πὼς εἶναι τὸ πιὸ συμπαθητικὸ πραγματικῶς κι' ἀξιοπρόσεκτο ἀπ' ὅσα εἶχε νὰ σοῦ δείξῃ, καὶ τοῦ κάνουν ἰδιαιτέρως καλὴ ἐντύπωση οἱ ἄνθρωποι ποὺ προσέχουν ἕνα ὅμορφο κι' ξεχωρὶς ζῶο σὰν τὴ Χιονία, ὅπως δὲν μπορεῖ νὰ χωνέψῃ μερικοὺς ποὺ δείχνουν ἀπέχθεια κι' ἀποστροφή: «Οὔφ! πάρτε τις ἀπὸ δῶ!. . . δὲν μᾶρέσουν οἱ γάτες!. . . Καὶ νὰ τἀκούσε αὐτὸ καμμιὰ φορὰ ἀπὸ ποιητές, ἀπὸ συγγραφεῖς!. .

Ἔχω ἀκόμη πολλὲς Ἀσκήσεις, *Νάρκισσε*, καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πρακτηρίξω νέο Διαγωνισμό. Μετὰ ἕνα-δυὸ μῆνες ἴσως. Τότε θὰ δημοσιευθοῦν καὶ τ' Ἀποτελέσματα τοῦ τρέχοντος. Τὰ τοῦ Διαγωνισμοῦ ὅμως Τυπογραφικῶν Λαθῶν πολὺ γρήγορα, ἴσως καὶ στὸ ἑξόμενο. Ὅσο γιὰ τὸ «μυστήριο» ἐξηγεῖται ἁπλούστατα: ἡ νοστιμιὰ ἑνὸς ἀνεκδότου ἐξαρτᾶται πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ θὰ τὸ πῇ κανεῖς ἢ θὰ τὸ γράψῃ. Ἔτσι τὸ ἴδιο ἀνέκδοτο μπορεῖ νὰ τὸ γράψῃ ὁ Α. γιὰ τῇ Σελίδα (ὅπου θἀπρεπε νὰ δημοσιευθῇ ὅπως τὸ ἔγραφε) καὶ ν' ἀπορριφθῇ· καὶ νὰ τὸ γράψῃ ὁ Β. γιὰ τὴν Κυριακή, ὅπου θὰ τὸ συνόψιζε ὁ Ἀνανίας, καὶ νὰ ἐπαινεθῇ.

Ναί, δὲν πειράζει, *Μιμὴ Μπλυὲτ*, μεθαύριο θὰ μοῦ γράψῃς ἕνα μεγάλο γράμμα, καὶ πολὺ χαρούμενο, ποὺ θὰ μοῦ ἀναγγέλλει πὼς πῆρες τὸ ἐνδεικτικό σου μὲ ἄριστα. Καὶ δὲν εἶναι γιατὶ σοῦ τὸ εὔχομαι μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, ἀλλὰ γιατὶ μιὰ καλὴ Διαπλασοπούλα σὰν καὶ σένα, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν πάρῃ ἄριστα ἢ τὸ λιγότερο λίαν καλῶς . . .

Παιδὶ τῆς Σαλονίκης, τὸ παραμύθι αὐτὸ μπορεῖς νὰ μοῦ τὸ στείλῃς νὰ τὸ διαβάσω. Καλὴ ἐπιτυχία στοὺς διαγωνισμούς. Γιὰ τὶς Ἀσκήσεις ποὺ ἐπιδέχονται δυὸ καὶ περισσότερες λύσεις,— Κράτος τῆς Εὐρώπης. π. χ. σὲ Ἀκροστιχίδα, ποὺ τὸ τέταρτο γράμμα του πρέπει νὰ εἶναι Α,—ὁ λύτης μπορεῖ νὰ σημειώσῃ στὸ πλαί καὶ ὅσα ἄλλα Κράτη βρίσκει νὰ ταιριάζουν: Ἱσπανία, Ἀλβανία, Ὀλλανδία κτλ.

Ὁ *Ἰωάννης Φαρασόπουλος*,—ποὺ τὸν εὐχαριστῶ πολὺ καὶ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα,—μοῦ γράφει γιὰ τὸν Ἔδγαρ Πόε, τὸ μεγάλο συγγραφέα τοῦ «Χρυσοκάραβου». Ὅπως πολλὰ βιβλία του, λέγει, εἶναι γεμάτα μυστήριο, ἔτσι κι' ὁ θάνατός του ὑπῆρξε μυστηριώδης. Κάποτε πῆγε στὴν πόλη Richmond, ἔδωσε μιὰ διάλεξη καὶ μάζεψε κάμποσα λεπτά. Γύριζε στὴ Νέα Ὑόρκη μὲ 1500 δολλάρια στὴν τσέπη. Τί τοῦ συνέβη στὸ ταξεῖδι; Κανένας δὲν ξέρει. Τὸ βέβαιο εἶναι πὼς ὁ Πόε βρέθηκε στὴ Βαλτιμόρη ἄρρωστος, τρελὸς καὶ χωρὶς πεντάρα. Ἔκεῖ σὲ λίγο πέθανε. Ἀλλὰ κι' ὅλη του ἡ ζωὴ στάθηκε δυστυχισμένη. Ἦταν,—ὅπως λέει ἕνας Ἀμερικανός, «μιὰ διαρκὴς οἰκτρὰ πάλη γιὰ λίγη φήμη καὶ λίγο φωμί». Αὐτός, συνήθως, εἶναι ὁ κλῆρος τῶν μεγάλων συγγραφέων. Ζώντας παθαίνουν τῆς πείνας, καὶ μετὰ τὸ θάνατό τους, ἕνα τους χειρόγραφο πουλιέται ἀντὶ ἑκατομμυρίων,—ὅπως πουλήθηκε τὸ χειρόγραφο τοῦ «Κόρακα» τοῦ Πόε . . .

Ὠραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: *Ἐρείκη*, ἡ παλιὰ *Νεφέλη*, *Τοοπανοπούλα*, *Καίτη Μαρίφογλου*, *Βασιλεὺς τοῦ Ἄδου*, *Εὔα*, *Σέρλοκ Χόλμ*, *Ἰάς*, *Γ.Γαρουφαλῆς*, *ΓειάΣΑΣ*, *Ἀγριοβιολέττα*, *Κάρμεν*, *Λουλουδάκι*, *Πετυριῶκος τοῦ Ἀγρινίου*, *Λίλλυ Φρίτς*, *Λαμπερὸ Ἀστεράκι*, *Ἀλ. Δ. Ζαχαρίου*, *Ἀνθούλα Χρηστοβασίλη*, *Λάουρα*, *Φαψὰν λά Τουλίπ*, *Διάνα*, *Σαπουνόφρουσκα* καὶ *Νεράϊδα τῆς Σκοτεινιᾶς*. — Σ' ὅσους μπορέσω θἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεούται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δικαιώματος δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Δ, ἀνήκουν εἰς ἄγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ. εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα:

Λύα Μάρα, κ. (ΣΜ.) Φιλοπρόοδος, ἀ. (σούτ). Κυπριώτικο Λουλούδι, κ. (ΚΧ) Ἀόρατος Ἀστυνόμος, κ. (ΕΠ). Μυστηριώδης Ἀστυνόμος, κ. (ΜΣ). Γελαστὴ Μικρούλα, κ. (ΤΝ). Μαρκήσιος Σατωμπριάν, ἀ. (Ζήτω ἡ Διάπλ.) Καπετανοπούλα, κ. (ΕΜ). Λευκὴ Περιστερά, κ. (ΚΑΜ). Κόρη τοῦ Γιαλοῦ, κ. (ΚΝ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων:

Καϊρίνα, κ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: *Πρωτέα* (θὰ εἴδες ὅτι αὐτὸ σοῦ ἐνεκρίθη· πολὺ καλὰ σοῦ εἶπε ὁ μπαμπάς·) *ΔρόσονΧλόης* (χαίρω πολὺ ποὺ «στερέωσε» πιὰ ἡ ἀγάπη σου σὲ μένα, κι' ἐλπίζω νἀρχίσης τώρα νὰ λαβαίνης ἐνεργότερο μέρος στὴν κίνησι·) *Μελαγχολικὴν Ὑπαρξιν* (νὰ σὲ παρεξηγήσω; ὄχι δά!) *Ἀστέρα τῆς Ἄνδρου* (λυσόχ. ἔστειλα· Ἀσκήσεις πρὸς τὸ παρὸν δὲν εἶναι δεκτές· τὸ Π. Πνεῦμα καλό·) *

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος καὶ 19ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. **25**, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. *28,50* διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. *35* διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄραφος δρ. *30* καὶ ραμμένος δρ. *35*. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. *5* ὁ ἄραφος καὶ δρχ. *15* ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. *23* εἴτε ἄραφος εἴτε ραμμένος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 244ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 29 Αὐγούστου.

443. Λεξίγριφος

Μιὰ σαλάτα ἀπὸ κοινὰ
Χόρτα θὰ μᾶς παραθέσῃς,
Ἂν ἑνώσῃς μοναχὰ
Δυὸ δισύλλαβες προθέσεις.

Ζακυθινὸ Μενεξεδάκι

444. Συλλαβόγριφος

Σύμφωνα εἶναι τὰ τρία
Ἀπ' τὰ τέσσερα ποὺ ἑνώνω
Καὶ Βυζαντινὴ ὁσία
Μοναχὴ σοῦ φανερώνω.

Ἔξυπνη Γατούλα

445. Στοιχειοτονόγριφος

Νιώθω πεῖνα... τί νὰ κάνω;
Πιὸ ψηλὰ τὸν τόνο βάνω
Κι' ἕνα γράμμα τοῦ ἀφαιρῶ...
Μ' ἄδικα τὸν κόπο χάνω,
Γιατί μόνο ξεδιψῶ.

Ἀλπινιστὴς

446. Αἴνιγμα

Ρωμαῖος ἄρχοντας τάρσενικό·
Γνωστὴ λουτρόπολη τὸ θηλυκό.

Μικρὸς Ἀθηναῖος

447. Μαίανδρος

```
* * * * *   * * * * *   * * *
*       *   *       *   *
*   * * *   *   * * *   *
*   *       *   *       *
* * *       * * * * *   * * * *
```

Νάντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων ὥστε νὰ ἀναγινώσκονται: πρόθεσις, μυθικὸς κιθαρῳδός, βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων, ἀντωνυμία, υἱὸς τοῦ Νῶε, χρονικὴ μονάς, προφήτης, ἀρχαῖος γλύπτης, δυστυχὴς μητέρα, μεγάλη θεά, σύνδεσμος, ἐπίρρημα, ἀρχαῖον ἔπος, ἐθνικὸς εὐεργέτης, πρόθεσις.

Γαλάτεια

448-449. Ἀπροσδόκητα

1.— Ἔχω *ἑπτὰ ἄλογα* καὶ θέλω νὰ βάλω ἀπὸ ἕνα εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐννέα σταύλους. Πῶς θὰ κάμω;

2.— Πόσα εἶναι τὰ γράμματα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης;

Μελαχροινὴ τοῦ Σκέτεν

450-452. Κεκρυμμέναι πόλεις

1.—Μισθὸς ἀρετῆς ἔπαινος.
2.—Ἕκτωρ, Πάρις, υἱοὶ τοῦ Πριάμου.
3.—Ὁ πύργος τοῦ Λονδίνου ἦτο φυλακή.

Μπεὲμ

453. Φωνηεντόλιπον ἐξ Ἀκροστιχίδος.

Τὰ χιὰ τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν φωνηεντόλιπον γνωμικὸν τοῦ τύπου

* * * * — * *

τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις:
1, Δεῖγμα φιλίας· 2, Κράτος τῆς Εὐρώπης· 3, Ἔκτασις γλυκοῦ νεροῦ· 4, Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης· 5, Εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσα· 6, Μυθικὸν τέρας.

Ἀνδαλουσία

454-457. Ὁμοιόμορφα Ἐλλειποσύμφωνα

1.—ααα=Ὑγρὸ ἔκτασις.
2.—ααα=Ὄρος τῆς Γραφῆς.
3.—ααα=Πόλις τῆς Μακεδον.
4.—ααα=Καρπὸς ἐξωτικός.

Μαραμένη Γαξία

458. Ρῖζος

```
        λε
      λε  λε
    λελε  λε
  λε      λε  λε  λε
Ω αν  λε      λε  λε  λε  λε  κις  11 ἢ 1 ἢ
  λε      λε  λε  λε
    λε  λε  λε  λελε
      λε  λε  λε
        λε
```

Νιαγάρας

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

459. Metagramme

Un roi—mais pas des hommes—
En changeant une seule lettre,
Devient une ville de France
Que chacun doit connaître.

Δεύλη Δωδεκάνησος

460. Ciréma-Rébus

Ποῦς ζώου—ἄξων — τίς—χεὶρ —τίκτει—τίς—δακτυλήθρα.
(Ρητὸν ἀρχαίου στρατηγοῦ).

Ἀμαρυλλὶς

ΛΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 15

217. Δορυφόρος (δόρυ, φόρος). —218. Χέλι - χέρι. — 219. Χλόη-χολή. — 220. Τόνος.—

```
      Α
      Ρ
221.  Φ Ο Ι Β Η
        Ι
      Ε Λ Λ Α Σ
        Ι Ο Ν
          Π
      Η Σ Ι Ο Δ Ο Σ
      Κ Ο Ρ Ι Ν Ν Α
      Α Λ Κ Μ Η Ν Η
      Φ Α Λ Η Ρ Ο Ν
      Ε Ι Ρ Η Ν Ι Κ Ο Σ
```

222. *Ἕξις δευτέρα φύσις.* (Κατὰ στίχον ἐξ ἀριστερῶν, λαμβανομένου κατὰ σειρὰν τοῦ πρώτου, τοῦ τρίτου, τοῦ δευτέρου, τοῦ τετάρτου).—223-227. Διὰ τοῦ Ν: *ναί, οἶνος, νοῦς, ἐνικός, εὐάν.* —228. ΑΜΑΛΙΑΣ - ΣΑΛΑΜΙΣ (κρΑΣις, σηΜΑία, σφΑΛμα, παΛΑμη, δαΙΜων, ΓρΑΙαι, κιΣΣος.) — 229. Μὴ προτρεχέτω ἡ γλῶσσα τοῦ νοῦ.— 230. Ἀνεμομαζώματα διαβολοσκορπίσματα (αν, εμ, ομ, αζ, ὄμματα διὰ Βόλος, κ' ορπ εἰς μα, τά.)—231-233. 1. Mieux vaut tard que jamais. 2, Aide-toi, le ciel t'aidera. 3. Selon ta bourse gouverne ta bouche.— 234. *J'ai couché sous des orangers* (G couché, sous des O rangés.)

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.
Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.
Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

|ΚΘ' — 574|

Κάρμεν Σύλβα, ἔλαβα εὐχαριστῶ.
Γενναία Σπάρτη

|ΚΘ' — 575|

ΘΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ· **Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ**: Ἕνεκα ἐλλείψεως ἀπαντήσεων δὲν δίδομεν 1ον καὶ 2ον βραβεῖον. 3ον Αἴολος. 4ον Αὐσόχαρτον, 5ον Αθανάσιος Διάκος. Λοιποὺς ὑπερευχαριστοῦμεν.

τῶν Διαγωνισμῶν: **Ἐσπεράντο**

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ. **Μυστικὴ Ἀστυνομία!** Ἰδοὺ τί ἀξίζομεν: **Φωτιὰ τοῦ Πολέμου — Σαΐνης, Προσωπιδοφόρος Φαντομᾶς=Ράλης, Ἰὲμ Ντεντεκτὶβ=** Καραγιάννης.

τῶν Ἀποκαλύψεων: **Ἕκτωρ**

|ΚΘ' — 576|

Γόης τῶν Θαλασσῶν=Χαρβαλιάς, Κούκλα τοῦ Δάσους=Κατσουλιέρη, Πορφυρογέννητη ἡ Πριγκίπισσα τοῦ Χαλανδρίου=Σταματίνα Μαρινάκου, Ἐκαλιώτης =Μπουρινάκος, Γαλάτεια—Κιολέογλου.

Γ. Ἀβέρωφ—Πρώην Μιαούλης

|ΚΘ' — 577|

Τελειώνοντας τὰ μαθήματά μου ξαναρχίζω τὴν ἀλληλογραφία καὶ ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά. Ἂς μοῦ γράφουν οἱ φίλες-οι στὴ Δ/σιν: Μυρτὼ Χατζηδιαμαντῆ Βόρωνος Δ, 5, Παγκράτι—Ἀθήνα.

Βαρωνέσσα

|ΚΘ' — 578|

Στεῖλετε τετραδιάκια: Ἕλλην Παπαδοπούλου, Ταχ. Κιβ. 37, Λεμεσὸν Κύπρου.

Γρηὰ Μπεμπέκα

|ΚΘ' — 579|

Ἀνταλλάσσω τετραδιάκια, κάρτες μὲ ὅλον τὸν Διαπλασόκοσμο. Δ/σις: Κυνίτσαν Χατζηλοΐζου, Ταχ. Κιβ. 60, Λεμεσὸν Κύπρου.

Κυπριώτισσα Λουλούδι

|ΚΘ' — 580|

Ἀγνωστέ μου φιλαράκο Ζαμόρα, γελάστηκες. Ἔβελυν δὲν εἶναι Ἀγνὴ Μαρκίδου.

Ἔβελυν

|ΚΘ' — 581|

Ἀνὶς Καίτη Χατζῆ, ἀλληλογραφεῖτε μὲ τὴν Ἀκτίνα Ἐλπίδος; Δ/σις: Βασιλέως Πέτρου 90, Θεσσαλονίκην.

|ΚΘ' — 582|

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Παραινεῖ ὅπως τοῖς συλλόγοις προσοχήν. Κινδυνεύουσι γάρ, ἀποκαλυφθῆναι. Τῷ προέδρῳ «Μακεδονικῆς Ἀυναστείας» Βασίλειος ὁ Μακεδὼν — Βασίλειος Μαλκμῆς. Καὶ τοῖς λοιποῖς Νεγκρίτα=Βερσιοπούλου Μαίρη Λοῦ = Ζωΐδου.

Ἐδουαρδος Λοῦ
ὁ Τρομοκράτης τοῦ Διαπλασόσοσμου

|ΚΘ' — 583|

Προτρεπαίνοντες στὸν Διαπλασόσοσμο τὸν χαιρετοῦμε, ἰδιαιτέρως τὴν «Μυστικὴν Ἀστυνομίαν».

Μυστηριώδης Ἀστυνόμος
Ἀόρατος Ἀστυνόμος

|ΚΘ' — 584|

Μεσχάνθης — Καμπούρης, Σεμίραμις = Γασκύρη, Ἑτεραπέρατη = Παπαζαφείρη. Αὐτοὶ γιὰ σήμερα.

Ἀόρατος Ἀστυνόμος
Μυστηριώδης Ἀστυνόμος

|ΚΘ' — 585|

Ὠρίων Αὐγερινέ, γιατὶ δὲν γράφεις; Ὦ Γῆ τῶν Θαλασσῶν, ἐμπρός! ἂς ἀρχίσουμε· περιμένω. Μεσχάνθη, τί κατάλαβες ποὺ εἶπες αὐτὰ στὴ Γαλάτεια;

Πριγκίπισσα τῆς Ὠρίχλης

|ΚΘ' — 586|

Διακόπτω τὴν ἀλληλογραφία μου μὲ ὅλους καὶ ὅλες ἕνεκα τοξειδίου.

Λάουρα

|ΚΘ' — 587|

Δὲν ἀλληλογραφῶ, δὲν ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά. Εὐχαριστῶ θερμὰ ὅσους μοῦ πρότειναν.

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν

|ΚΘ' — 588|

Παιδί τῆς Θεσσαλονίκης, ὥστε τρῶς μόνο σῶκα γι' αὐτὸ δπόρχει ἔλλειψις σύκων, ἔ;

Κόρη τῆς Κυζίκου

|ΚΘ' — 589|

Γειά σας!.. Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω κάρτες, τετραδιάκια μὲ ὅλους-ες. Μυσσωτίς, ἡ ἀλληλογραφία σου θὰ μοῦ χαρίζε γλυκὲς στιγμές... Νὰ περιμένω; Δ/σις: Γρηγόριον Τσεπινόν, Γεωργικὴ Σχολή, Λάρισσαν, διά:

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΠΟΥΛΟ

|ΚΘ' — 590|

Κούκλα τοῦ Χωριοῦ, Λορελάϊ, Παπορούνα, Σαρδανάπαλε, Μοκοκό, Ριγολέτε, Μυριέλλα, Μικρομέγαλη, Μενεξεδένια, Καραμπαμπᾶ, Ὀρλόφ, Σίσυφε, ζητεῖτε ἀνταλλαγὴν Μ.Μυστικῶν δέχομαι. Στεῖλτε: «César» p. r. Maleka Nazli. Caire. Ἀπαντῶ ἀμέσως.

Ἰούλιος Καῖσαρ

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΤΕ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΑΣ;

Εἶναι ἁπλούστατο: Θὰ προμηθευθῆτε ὅσους περισσότερους μπορεῖτε

ΤΟΜΟΥΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

καὶ θὰ τοὺς πάρετε μαζί σας στὸ ταξίδι, στὴν ἐξοχή, ὅπου θὰ πᾶτε, — ἀλλὰ κι' ὅπου θὰ μείνετε, — γιὰ νὰ περάσετε τὶς Διακοπές.

Κι' ἕνας μόνος Τόμος τῆς Β' Περιόδου ἀρκεῖ, μὲ τὶς 400 του σελίδες, μὲ τὰ τρία ἢ τέσσερα μυθιστορήματά του καὶ μὲ τὰ τόσα ἄλλα ποὺ περιέχει.

Τομοκατάλογος δημοσιεύεται στὰ φυλλάδια συχνά. Συμβουλευθῆτε τον καὶ κάμετε ἐγκαίρως τὴν προμήθειά σας, ἂν θέλετε νὰ περάσετε

ΤΟ ΠΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι